

KAOS V KONGRESU ZARADI DAVKOV IN PRIMANKLJAJA

MOGOČEN PRITISK KAPITALIZMA ZA OBDAVČENJE LJUDSKIH MNOŽIC

Republikanska-demokratska koalicija naletela na oster odpor. — Opozicija brez vodstva in programa

Vodstvo demokratske stranke je izdelalo v kongresu davčno predlogo, ki je med drugim določala tudi 600 milijon dolarjev letnega davka na življenjske potrebe. Ves načrt je bil sestavljen tako, da bi prav malo zadel bogate sloje, vrigel pa bi skoraj vso premoženih naklad na hrbte revnega ljudstva. Tudi vodstvo republikanske stranke se je izreklo za ta načrt, kajti obe stranki lastuje Wall street, vodilni predstavnik ameriškega kapitalizma. Milijone dolarjev v njun kampanjski fond jima pač ne daje zastoj.

Večina kongresnikov pa se je vodstvu uprila in zavrgla obdavčenje obleke in živil. Dogajali so se prizori, kakor še malokrat v zgodovini te zbornice. Padale so radikalne besede, kakršne je ta zbornica ponavadi čula le od pokojnega kongresnika Bergerja in Meyer Londona.

To seveda ne znači, da so bitko v prid ljudstva dobili, kajti ta uporniška večina je brez svojega političnega in gospodarskega programa, brez voditeljev in nezmožna izdelati ter sprejeti tak davčen načrt, ki bi prisilil plačati državne stroške one, kateri posedujejo ameriška bogastva.

Vodstvo demokratske stranke ima zdaj drug načrt, ki določa nove vires dohodkov z uvedbo posebnih davkov na avtomobile, federalni davek na gorivo, povečan davek na tobakne izdelke, na radio aparate, fonografe, dalje na plin in elektriko, ki jo rabite v stanovanjih, za telefon, povečane bodo poštne itd. Davek bo koncem konca plačalo ljudstvo v vsakem slučaju.

Zaradi ogromnega deficita, ki znaša že par milijard, je Hooverjeva administracija prisiljena iskati vires za balanciranje budžeta. Po ustavi ima vprašanje davkov reševati kongres, v katerem je zdaj demokratska večina. In izkazalo se je to, kar ponavljamo leto za leto—da med republikanci in demokrati ni nobene razlike.

To so priznali tudi vsi tisti poslanci, ki so glasovali proti davčnemu načrtu. Senator H. P. Long iz Louisiane je dejal v svojem govoru, da naj vlada poseže po davke tja, kjer so sredstva. Zagrabite na vrhu, kjer so milijarde, ne pa med bednimi." Demokratijski vodja kongresnik Rainey je v svojem gnjevu zaradi poraza davčne predloge dejal, da je večina odprla pot komunizmu. Senator Long mu je

odgovoril, da je v zmoti, kajti dežela ni začela iti v radikalni preobrat šele v tem zasedanju kongresu, nego takrat, ko se je začelo bogastvo koncentrirati v posesti male peščice. "En odstotek prebivalcev poseduje 59 odstotkov vseh bogastev," je grmel senator iz Louisiane, "in to stanje tira v radikalizem."

Vodstvo demokratske in republikanske stranke ima torej v kongresu neprijetne momente, toda kapitalisti dobro vedo, da se bodo uporni demokrate in republikanci kmalu podali in glasovali tako kakor je prav za privatne interese. Ako pa ljudstvo izvoli prihodnjo jesen socialiste, bo v kongresu res imelo svoje zastopnike, ki bodo imeli tudi program. Sedanja opozicija je negativna in zato brez praktične vrednosti.

Nebraska pride na socialistično listo

Zakon v Nebraska zahteva, da se mora nominacijske konvencije udeležiti najmanj 750 volilcev, ki morajo vprilo državnega tajnika ali pa njegovega zastopnika podpisati peticije. Ker soc. stranka v Nebraska nima jakih postojank, je bila to težka naloga. Glavni tajnik stranke Clarence Senior se je potrudil in s pomočjo sodelavcev v Omahi so organizirali konvencijski shod, ki je bil nadvse pričakovano uspešen in soc. stranka pride na glasovnic. Priprave za kampanjo so v teku.

BODOČI ALDERMAN 5. OKRAJA V MILWAUKEE

WM. H. TESCH,
kandidat za aldermana v 5. wardu.

William H. Tesch, ki kandidira za aldermana v 5. wardu v Milwaukeeju, v katerem živi mnogo Slovencev, ima vse pogoje za zmago. Pri primarnih volitvah je dobil več glasov kakor pa sedanji alderman Collins. Volitve se vrše v torek 5. aprila. Članstvo kluba št. 37 in drugi zavedni delavci v slovenski naselbini neumorno agitirajo, da se pošlje v dobrobit okraja in v pomoč županu Hoanu kot aldermana 5. warda s. Tescha.

VELIKE STAVKE DAVKOPLAČEVALCEV

Posestniki nepremičnin, kar vključuje predvsem poslopja in stavbišča, so se v raznih ameriških mestih organizirali v borbi za znižanje davkov. Pravijo, da so preveč obremenjeni, medtem ko so bogataši v primeri z imovino čistimi dohodki skoro prosti davkov. Ker imajo vpliv in ker se jim gre za visoke vsote, podkupujejo, razliko pa morajo doplačati mali posestniki, največ pa seveda ljudstvo v splošnem, na katerega končno odpade vse davčno breme. V kongresu so se prošle dneve dogajali burni prizori, ker se je velika skupina poslancev uprila svojim bogataškim bosom in zahtevala, da naj tudi oni pomagajo deželi iz krize s pomočjo večjih davkov, kajti revni so preobremenjeni. Nedavno so se vršili izgrehi hišnih posestnikov v protestiranju zoper visoke davke v Philadelphiji. V Chicagu zahteva demokratski župan Čermak, da naj proti organizaciji malih posestnikov, ki so se strnili skupaj v sveto boja za znižanje davkov, nastopi velika porota. Čermak je namreč zelo naklonjen velikim bizniškim interesom, ki so mu s svojim časopisjem lani največ pripomogli do zmage—Na tej sliki so hišni posestniki v državi Mississippi, ko demonstrirajo v glavnem mestu Jacksonu proti previsokim davkom.

"LEGALNE" TATVINE V ZAPRTIH BANKAH NA RAČUN VLAGATELJEV

Kjerkoli kaka banka neha s poslovanjem, dobe dobro plačano delo državni ali zvezni bančni pregledniki. Ko je to končano, imenuje državni auditor upravitelja (receiverja) banke in skupno s sodiščem še pravnega svetovaleca. Vse te službe se dele ne po sposobnosti in poštenosti, nego kot nagrade demokratskim in republikanskim političnom.

Receiverji prejemalej ponekod plačo po odstotkih, od vsot, ki jih spravijo skupaj, največ pa so plačani direktno, deset do dvanajst tisoč dolarjev na leto, potem pa še kar zaslužijo "postrani". Advokate, ki so jim najeti za svetovalce, si jemljejo "plačo" sto dolarjev na dan in eni so prejeli že od trideset tisoč do sto tisoč dolarjev in več. Zdaj, ko se demokratski in republikanski političarji tepajo za kandidature, si očitajo te legalne tatvine. Tisti, ki še niso v uradih, obljubujejo s "počiščanjem". To je stara igra.

Trošek za medicino

Ameriško ljudstvo potroši \$715,000,000 na leto za zdravila, se glasi statistično poročilo komisije, ki proučuje metode za zniževanje stroškov zdravniške oskrbe. Milijone dolarjev gre za takozvana patentirana zdravila, ki so v nšteto slučajih brez vrednosti in marsikatero bolezen bolj poslabšajo nego zdravijo.

Boji v "deželi miru"

V Mandžuriji, ki je zdaj "samostojna" in se imenuje Ankuo ali "dežela miru", se dogajajo v raznih krajih obojeni upori proti vladi, ki gošpodari v senci japonskih baljonetov.

NACRT ZA PODONAVSKO EKONOM. ENOTO V PRESOJI MED DRŽAVNIKI

Gospodarska obnovitev 'Avstro-Ogrske'.—Ljubosumnost med velesilami ovira konstruktivne sporazume

Avstrija je ves čas po vojni podonavsko ekonomsko unijo na robu bankrota. Pred padcem jo varujejo le posojila, ki z nezaupanjem. Obe se boji jih je dobila z garancijo lige narodov. Ogrska je v sličnem položaju. Jugoslavija je v gospodarskih zagatah, kakor še nobenkrat od kar obstoji. Rumunija živi iz dneva v dan. Kredita ni več. Denar je brez pokritja. Češkoslovaška edina izmed dežel, ki so nastale na ozemlju stare Avstro-Ogrske, se je držala na površju v tej krizi, a zdaj je začela daviti tudi njo, kajti na upanje ne more prodajati, z denarjem pa ji omenjene dežele ne morejo plačevati produktov.

Vse te državice so bile do razpada dualne monarhije eno ekonomsko telo. Industrijni kraji so zalagali agrikulturne in obratno. Železniški sistemi in vodna pota, tovarne in promet, sploh ves gospodarski aparat se je razvijal z vidika in potreb te ekonomske enote, ki se je po razkosanju črnopolte države zrušil v prah.

Kmalu so začele nove države uvidevati, da nacionalna enotnost, ali nova osvajanja niso prinesla ekonomske sigurnosti. Namesto pa, da bi si iskale gospodarskega sodelovanja s sosednimi dežefami, so se ogradile s carinskimi zidovi. "Protektirale" so domače industrijo in domače poljedelce tako, da zdaj vsled mizernega propadanja ni kaj več protektirati.

Francija, ki kontrolira s svojim zaveznitvom malo entente—Jugoslavijo, Češkoslovaško in Rumunijo, propagira nekako stvoritev ekonomske unije teh podonavskih dežel skupno z Avstrijo in Ogrsko.

Temu se upira Nemčija, ki bi rada Avstrijo dobila v svojo kombinacijo. Italija in Velika Britanija pa gledata na

Pennsilvanska konferenca JSZ imela velik poset

Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice v nedeljo 27. marca je imela obilno udeležbo. Razpravljala je o načrtih za volilno kampanjo in izvolila v ta namen poseben odbor. V tiskovni fond "Proletarca" je prispevala \$20. Delegat konferenca na milwaukskem zboru bo Jakob Ambrozich.

Prejšnji odbor je bil ponovno izvoljen.

Znižana produkcija

L. 1906 so spravili na površje iz illinoiskih premogovnikov 38,318 ton premoga. Od tega leta dalje se je produkcija zelo dvignila, lani pa je znašala samo 42,949,700 ton, ali manj kot katerokoli leto od 1906.

Coolidge seje pamet

Bivši predsednik Coolidge pravi, da je glavni vzrok krize ljudska bojazljivost. Namesto da bi imeli zaupanje v deželo, so ljudje pospravili svoje vloge iz bank ter jih skrili doma. In zdaj je kriza.

AKCIJA ZA ZNIŽANJE PLAČ PREMGGARJEM V JUŽNEM ILLINOISU

Illinois je zdaj edini, kjer so premogarji še plačani po unij-ski lestvici, ki pa bi kaj zalegla le, če bi delali bolj stalno. Zdaj jim skušajo znižati mezo in operatorjem v pomoč se je priglasil kapitalistični tisk z dokazovanjem, da je produkcija premoga v Illinoisu zaradi visokih plač stalno nazadovavala, medtem ko je napredovala v Kentuckyju in West Virginiji. Če hočejo illinoiske kompanije konkurirati, bodo morale znižati ceno premoga, predno pa to morejo brez škode za svoj profit, je treba znižati rudarjem plače.

Tako rešuje ekonomske probleme kapitalizem.

"Zmrznjene" vloge

Vzlic topli zimi imajo delavci in mali trgovci v Chicagu v propadlih bankah nad sto milijonov dolarjev "zmrznjenih" vlog.

V imenu profita

V krajih, kjer so Japonci pobijali Kitajce na debelo, je ostalo na razpolago javni oskrbi tisoče otrok, katerim so morale roditelje japonske granate, kroglice in bombe.

Občinske volitve v Italiji odpravljene

Fašistična vlada je odpravila občinske volitve, dasi so ji to eni senatorji v fašističnem "parlamentu" odsvetovali. Mussolini pravi, da so volitve v kaotičnih demokratičnih državah v občinske uprave potrebne, ne pa v vzorni Italiji. Vse uradnike bo v bodoče imenovala vlada.

PREDAVANJE V BURGETTS-TOWNU.

V nedeljo 8. aprila ob 4. pop. bo predavala v Slov. domu na Market St. v Burgettstownu, Pa., Mary McDonald iz New Yorka. Predavanje je aranzirala soc. stranka s sodelovanjem kluba št. 19 JSZ.

Apelujemo na vas, da ne zamudite te prilike. Pridite poslušati te govornice tudi iz sosednih naselbin.

Borba premogarjev proti bedi narašča

Na antracitu, v Ohiu in tudi na poljih mehkega premoga v Penni se je zadnje čase odzvalo posivom na stavko mnogo tisoč premogarjev. Dasi so večinoma slabo organizirani, so pa toliko večji protestni izraz zoper neznoze razmere. Kompanije so priliko izrabile za razbijanje zadnjih ostan- kov stare U. M. W., ki je čedalje bolj impotentna. Tudi v Illinoisu je situacija taka, da bodo premogarji 1. aprila bržkone prisiljeni iti v stavko za svoje pravice, ako se do tedaj zastopnikom rudarjev ne poverči dosedi sprejemljiva sporazuma.

STAVKA, KI JE V ŠKODO GOLJUFOM V AM. MESTIH

Hišni posestniki nočejo plačevati davka.—Detroit ne bo plačeval obresti na svoje dolgove.

V Chicagu, St. Louisu, Philadelphiji itd. so se manjši hišni posestniki združili v obrambne organizacije proti visokim davkom na nepremičnine. Zahtevajo znižanje in pa da naj se bogate sloje obdavči za pre-mično lastnino, katere imajo za stotine milijonov. Dalje imajo kapitalisti nešteto milijonov dolarjev investiranih tako, da se ogibajo davkom, medtem ko mora vsak posestnik "lote" ali bajte odrajtovati svoj davek.

Vsled tega "strajka" so blagajne omenjenih mest prazne, pa tudi drugih, kajti mali ljudje so brez dela in nimajo s čim plačati obrokov in davkov, bogatejši pa se jim izognejo. Iz tega razloga je župan Detroita razglasil, da mesto ne bo plačevalo obresti, dokler se razmere ne izboljšajo. Detroit je eno najbolj zadolženih ameriških mest. Samo obresti mora plačevati okrog 30 milijonov dolarjev na leto.

Dobri ljudje

J. Pierpont Morgan propagira pomožno akcijo za bedne, in njegov načrt je, da naj prebivalci vsakega mestnega bloka skrbе za bedne v svojem bloku.

Dobra ideja—za Morgana, kajti v bloku, kjer živi on in drugi multimilijonarji, ni bednih in jim torej ne bo treba nikogar podpirati.

Sijajno gospodarstvo

Državne vlade stanejo ameriško ljudstvo okrog dve milijardi tri sto milijonov dolarjev na leto, ali približno štirikrat toliko kot pred 14 leti.

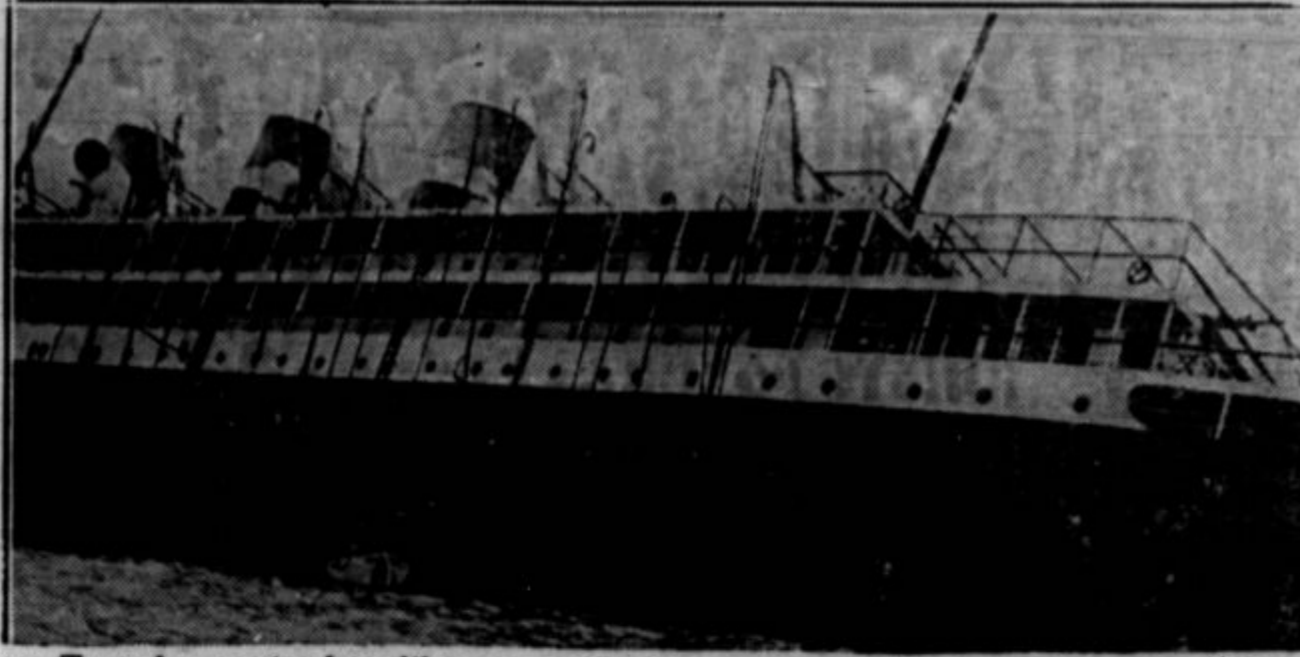
Naraščanje "prebivalstva"

V treh letih je število jetnikov v federalnih ječah naraščalo z 22,600 na 39,900 oseb.

AKO STE OBVEŠČENI,
da vam je naročena potekla, prosimo, da jo
v interesu lista
obnovite ko hitro mogoče.

Glasovi iz Našega Gibanja

VELIKE NEZGODE V VIHARJH

Te tedne se je dogodilo na morjih še mnogo nesreč, v katerih izguba življenj sicer ni bila velika, toliko večja pa materialna. Na tej sliki je kanadski parnik "Prince David", ki je nedavno nasel na pečine blizu Bermude. Vse potnike so rešili.

Ohajska konferenca bo 1. maja v Clevelandu

CLEVELAND, O. — Prihodnje zborovanje zastopnikov in članstva soc. klubov in društev Prosvetne matice z delokrogom v Clevelandu in sosednih naselbinah, v Barbertonu, Girardu itd., SE VRŠI V NEDELJO 1. MAJA OB 9. ZJUTRAJ V SLOV. NAR. DOMU NA ST. CLAIR AVE. V CLEVELANDU.

To bo zadnja konferenca te organizacije pred IX. zborom JSZ. Potrebno je, da izvolijo enega ali več zastopnikov VSE organizacije. Pred nami je ogromno delo, in če ga ne izvršimo mi, ga ne bo nihče drugi za nas.

Potruditi se moramo, da socialistični kandidati v tej državi pridejo sigurno na glasovnico in v ta namen potrebujemo najmanj 35.000 podpisov od registriranih volilcev. Tajnik soc. stranke države Ohio nominacijske peticije že razpošilja. Kdor je pri volji sodelovati, naj se obrne name, da mu pošljem listino.

Na konferenci 1. maja bomo volili tudi delegata za deveti redni zbor JSZ. Razpravljali bomo o zborovnem sporodu in dala navodila delegatu.

Na zborovanje 1. maja vabimo tudi zastopnike društev, katere še niso v Prosvetni matici, da pridejo kot opazovalci in se seznanijo z našim delom.

Popoldne in zvečer istega dne se bo vršila prvomajska slavnost v auditoriju Slov. nar. doma, katere se udeležijo vsi zavedni delavci tega okraja.

LOUIS ZORKO, tajnik konferenca, 6409 St. Clair Ave.

Članstvu kluba št. 114

Detroit, Mich. — V četrtek 7. aprila se vrši na 116 Six Mile Rd. izredna seja kluba št. 114 JSZ. Prične se ob 7:30 zvečer. Izvolili bomo delegata za IX. redni zbor JSZ. in razpravljali o drugih važnih zadevah.

Vabljeni so tudi člani mladinskega odseka, da pridejo polnoštevilno, ako hočejo, da bo mladina imela dobro zastopstvo na milwauškem zboru. — Peter Kisovic, tajnik.

Koliko izvodov prvomajske številke pride v vašo naselbino?

"Pošljite mi 10 izvodov prvomajske številke", piše naročnik iz Pennsilvanije, "da jih razdelim med rojake." Pojasnjuje, da jih društvo ne bo naročilo, ker ni nič v blagajni, kluba nimajo, zato pa bo on storil kolikor je v njegovi moči, da pride prvomajski "Proletarec" med delavce. "Priporočam, da bi ga na ta način pomagali širiti vsi, ki morejo." Ker noče, da bi kdo mislil, da si dela "kredit", kakor pravi, želi, da njegovega imena ne objavimo.

Deset izvodov stane \$1.40. Veliko jih je, ki ne bi mogli prispevati toliko. Brezposelni so brez sredstev. Toda majska številka mora iti letos zaradi kampanje med ljudstvo še v večjem številu kakor prejšnja leta.

Vsak naročnik, ki more, naj naroči vsaj po par izvodov. Ali: pojdite okrog znancev in jih vprašajte za naročnino 15c, vzemite njih naslove in jih nam pošljite, pa dobe list direktno.

Če bo VSAKDO, ki mu je delavsko gibanje več kot beseda na jeziku, storil KOLIKOR MORE, bo prišla prvomajska številka v naselbine v tolikem številu kakor še nikoli poprej.

Ako vsak naročnik pridobi povprečno DVE naročnini za prvomajsko izdajo, bo samo od te strani naročenih PET TISOČ IZVODOV!

Klubi JSZ., pojdite v akcijo! Naročite kolikor največ iztisov morete, posamezni člani pa naj nabirajo naročila med znanci. Naš glas MORA med ljudstvo. Brez delavskega tiska delavstvo ne bo IZVEDELO resnice. Brez delavske agitacije ne bo delavskih ZMAG!

Več pojasnila o prvomajski številki "Proletarca" dobite v oglasu na 5. strani.

Romanje deputacij brezposelnih ponehalo

Park Hill, Pa. — Še pred nekaj meseci je bilo moderno, da so brezposelni pošiljali svoje deputacije k mestnim in okrajnim oblastim s peticijami ali pa zahtevami za pomoč stradajočim. Danes se to ne vrši več. Ne radi tega, da bi bilo tako postopanje nepostavno, pač pa, ker ne bi imeli smisla, kajti mesta in okraji so na robu finančnega propada. Radi tega jim banke odklanjajo posojila in jih s svojimi diktati pritiskajo k tlom. Le malo delavcev zasluži toliko, da bi mogli plačevati davke od svojega imetja. Bogataši v večjih mestih pa se jih branijo plačati. V mnogo krajih so davki v splošnem neiztirjani že od l. 1929. Zaraditega dohodki okrajev in mest ne pokrivajo izdatkov, ki jih določa njih proračun.

Drugi vzrok je, da mesta in okraji v svojih budžetih spluh nimajo postavk, s katerimi bi dovoljevala kake večje vsote za reveže, oziroma v pomoč nezaposlenim. V proračunih imajo sicer male vsote za podporiranje starih in onemoglih v izrednih slučajih, toda v krizi kot je sedanja brezposelnost, pa nimajo ničesar določenega in zato ne morejo pomagati. Pomožne akcije so v glavnem stvar "privatne" iniciative in privatne dobroteljske. A tudi dobrodelne organizacije so do kraja izčrpane in nezmožne prenašati breme zahtev za podporiranje ogromnega števila bednih brezposelnih.

Bolj kot kdaj prej vidimo v tej krizi gnulobno in impotenco kapitalizma. Hočeš nočeš, treba ga bo nadomestiti s socializmom. Predno pa bo to mogoče izvršiti, se bo moralo ljudstvo organizirati v socialistični stranki. Če bomo le plakali, jamrali in stokal, organizacija pa puščali v nemar, ne dosežemo ničesar. Tudi molitev nič ne zaleže, pa če sam sveti oče moli še tako iskreno. Sistem se ne bo spremenil, ako se ljudstvo ne organizira v ta namen.

V Cambria County smo nominirali socialistične kandidata v državno zakonodajno in v kongres. Treba bo izvršiti

mного agitacijskega dela, če hočemo ljudstvo seznaniti o pomenu socializma. Volilne kampanje nam nudijo za tako delo lepo priliko, samo izrabiti jo je treba, pa bodo uspehi.

Pošteno povedano, delavstvo je danes popolnoma brezbržje no. Industrialna ali politična organizacija sta mu deveta briga. Pomankanje samozaveesti je splošno med ljudstvom. Vzdriniti to hipnotizirano maso — to je naše delo! Ko jo vzdravimo, ne bo več sile, ki bi mogla ustaviti zmogoviti potek zavednega delavstva v ekonomsko in politično svobodo!

Med Slovenci v tej okolici je precej zavednih delavcev, ki še niso člani stranke. Zakaj ne pristopite v naš klub? Nekateri so člani, a se ne udeležujejo klubovih sej. Kaj je vzrok? Kdor zaradi brezposelnosti ne more plačevati članarine, dobi izjemne znamke brezplačno. Vsakdo torej lahko ostane dobrostoječ član in se udeležuje sej ter je aktiven po svojih močeh.

Klub št. 5 je izvolil s. Frances Langerholc za delegatko na bodoči zbor JSZ. Ona je hči s. John Langerholca, trgovca v Johnstownu, jako aktivna in požrtvovalna za stranko.

V soboto 9. aprila priredi društva Frinedly City, Danica in klub št. 5 veselico v podporo Slov. izobraževalnemu domu na Franklinu. Ker je dom last omenjenih organizacij, je dolžnost članstva, da se prireditve udeležijo v polnem številu. Vstopnina je 25c.

Klub je tudi sklenil prirediti prvomajsko slavnost. Ker pade 1. maj na nedeljo, bi bila prireditve pri nas zaradi pennsilvanske "blue law" ovrhana. Zato se bo vršila v soboto večer pred 1. majem v Domu na Franklinu. Začne se ob 8. in vstopnina bo 25c. Program bo objavljen ob času.

Iz vzhodnega Ohio

Bridgeport, O. — V tednu z dne 16. marca so premogovniške družbe znižale mezdo 20%. Govori se o stvkih in ponekod so se rudarji že uprli. Že sedaj so plače skrajno nizke, nadaljna zniževanja pa jih spravljajo na ničlo.

Stavke med premogarji na vzhodu so obnovljene. Ene imajo odobrenje U. M. W. in druge so razglašene za "uporne". Ponekod se pulita za vodstvo v stvkih U. M. W. in pa komunistična N. M. U. Dokler bo taka nesloga, bodo operatorji vedno na vrhu. Le kadar bo delavstvo enotno bo doseglo zmage.

Premogarji v Ohiju, Pennsilvaniji in West Virginiji so v stvkih mnogo preiskusili. Borili so se in prišli ob vse. Ni bilo mogoče drugače. Ali naučili so se tudi to, da dokler ne bo unita zopet vsaj NAPOL socialistična unija, ne bo zmage, nego le vedno več mize-

rije in čezdalje slabše razmere.

Delegat kluba št. 11 na bodočem zboru JSZ. bo naš znani old timer in pionir John Rebol.

Prihodnja seja kluba št. 11 se vrši 16. aprila ob 7. zvečer. Preložena je radi konference, ki bo v nedeljo 17. aprila na Blaine. Na slednji sodeluje tudi pevski zbor "Naprej". Po zborovanju bo namreč zabava. Klubi in društva so vabljeni, da pošljejo zastopnike. Tudi drugo članstvo je vabljeno in dobrodošlo!

Klub št. 11 vprizori v soboto 30. aprila igro "Prvi ples". Na sporedu bodo tudi glasbene točke in plesna zabava. John Rebol bo govoril o pomenu Prvega maja in socialistični stranki. Vstopnina 25c. Vabljeni vsi od blizu in daleč.

Delavci in slov. trgovci

Cleveland, O. — Ko sem nabiral oglase v programno knjižico koncerta pev. družva "Delavec", ki bo v nedeljo 3. aprila, sem čul mnogo pritožb in odklonitev.

Jamrajo radi krize in pa, da slovensko občinstvo premalo upošteva slovenske trgovce. Neko mi je pravil, kako je pri njemu kupovala neka družina na upanje dolgo časa, ko pa je en njen član dobil delo, so začeli kupovati v podružnici (chain) trgovini z gotovino.

Ko je zmanjkalo, pa so prišli spet k njemu jemati "na puf". To so razlogi, da so naši trgovci sami do kraja v stiski in mnogi do vratu zadolženi.

Smatram, da bi morali rojaki svoje ljudi v trgovskem poslu bolj upoštevati. Če jih ne bomo tirali v izgube s prevelikim kupovanjem "na puf", bodo tudi oni lahko konkurirali s chain in department trgovinami. Marsikdo misli, da se kupuje drugod ceneje, ker so gotove reči res bolj poceni, toda v marsikaterem slučaju je navidezno, ker je blago slabše kvalitete, ali pa ga je manj, v škatli ali zavoju.

Veletrgovina s svojimi podružnicami je pod kontrolno kapitalistov, ki so baš v tem poslu največji izkoriščevalci delavcev. Uslužbenca v svoji trgovini prav nizko plačajo, zraven pa zahtevajo od njih, da jim privabijo delavce v velikih množinah za odjemalce.

Da ne bomo podpirali svojih sovražnikov, je potrebno upoštevati pravilo "svoji k svojim". Kupujte pri trgovcih, ki so naklonjeni delavstvu in ki podpirajo delavske ustanove.

Omenil sem, da priredi pevski zbor "Delavec", odsek kluba št. 28 JSZ. v nedeljo 3. aprila ob 3. popoldne v Slov. del. dvorani v Newburghu svoj prvi koncert. Program bo pešter v glasbenih in drugih točkah. Nastopi "Delavec" v mo-

tem in mešanem zboru, dalje solisti, kvartet, duet, oktet in ženski zbor. Sodeluje "Zarja", odsek kluba št. 27 JSZ.

Vprizorjena bo igra "Rudarji", zelo primerna v sedanjih razmerah. Ker prireditelji smatrajo, da je potrebno tudi kaj za šalo in smeh, boste videli "Kranjskega Janeza v New Yorku". Po končanem sporedu bo prosta in plesna zabava. Vstopnina je 50c.

Zabava druž. "Lilija"

Milwaukee, Wis. — Samostojno društvo "Lilija" priredi v soboto 2. aprila zvečer v S. S. Turn dvorani domačo zabavo, na katero ste vabljeni. Vstopnina je samo 25c za vsa postrežbo v jedilih in ples, okrepčila pa bodo po polovični ceni.

Koncert "Delavca" v Newburghu

Cleveland, (Newburgh), O. — Pevski zbor "Delavec", odsek kluba št. 28, je bil ustanovljen pred 5. meseci. V nedeljo 3. aprila ob 3. pop. bo imel v Slov. del. dvorani svoj prvi koncert. Razen glasbenih točk boste deležni igre "Rudarji", ki jo vprizori dramski odsek tega kluba. Videli boste tudi, kako se "kranjski Janez" obnaša v New Yorku.

"Delavec", ki je bil od kraja moški zbor, se je kmalu pretvoril v mešan pevski zbor in šteje zdaj 33 pevcev in pevk. Pevovodja je John Gombač, kateremu gre veliko priznanja za trud in požrtvovalnost.

"Delavec" nastopi s sledečimi pesmami: "Mlada garda" (mešan zbor); "Pastir" (pojeta v dvospevu J. Siskovich in Mrs. Siskovich. Na klavir spremlja Miss Kletečka); "Kje dom je moj", kvartet; Mrs. Siskovich in mr. Zadnik.

V 4. točki nastopi "Zarja", odsek kluba št. 27 s pesmijo "Naša zvezda" in "Na gore". Na klavir spremlja Miss Kletečka.

V 8. točki nastopi češki soc.

"Španska muha" na odru Barbertonu

Barberton, O. — Dram. druž. "Slovenija" vprizori v soboto 2. aprila ob 7. zvečer v dvorani druž. "Domovina" na 14. cesti šaloigro v 3. dejanjih "Španska muha". Prebitek gre v nakup živeža družinam tukajšnjih brezposelnih.

Občinstvo je prošeno, da pride na to predstavo v čimvečjem številu. Namenjena je v blag namen, razen tega pa boste deležni obilo zabave. Vstopnina je 35c. Po igri plesna zabava. Igra Tomšičev orkester. — A. L. Može.

Nastopi tudi več govornikov. Več o tem koncertu razvidite iz drugih dopisov ter oglasa.

Soderugom v Collinwoodu

Collinwood, O. — Prihodnja seja kluba št. 49 JSZ. se bo vršila v nedeljo 3. aprila ob 9:30 dop. v navadnih prostorih. Na dnevnem redu so volitve delegata za prihodnji zbor in druge važne točke. Pridite vsi na sejo. — Tajnik.

Zbor "Svoboda" je ponos naselbine

Detroit, Mich. — V tej naselbini imamo pevski zbor "Svoboda" — delavski pevski zbor, aktivna postojanka v socialističnem gibanju, na katerega smo Slovenci v Detroitu po vsi pravici ponosni.

Zadnje čase je dobila "Svoboda" precej pevcev in pevk naše mlade ameriške generacije, in kot izgleda, se bodo razvili v dobre moči.

Zbor "Svoboda" ima torej s te strani zadovoljivo sliko. Težje vprašanje so finance. Ali težkoče se premagajo, kjer je petje in volja. "Svoboda" ima oboje.

V soboto 2. aprila priredi večerinko v dvorani Woodmen of the World, Victor Ave., Highland Park. Igrali bosta dve godbi: ena za mladino v spodnjih prostorih pa bo igral harmonikar za one, ki se radi vrte po starih, preiskusnih melodijah.

"Svoboda" se je tudi zavzela, da vprizori prihodnje jesen opero, s katero bo skušala z najresnejšo voljo prekositi vse svoje dosedanje uspehe.

Burleskna igra "On in njegova sestra" je preložena z 10. aprila na 8. maja. Vršila se bo v Slov. delavskem domu na zapadni strani.

"Slovenski Dom" vas vabi

Chicago, Ill. — Društvo Slov. Dom št. 86 SNPJ na severni strani je priredilo že mnogo veselice. Večinoma so jih vodili moški s sodelovanjem članic. Sedaj smo se pa odločile, da to staro tradicijo nekoliko spremenimo. V soboto 2. aprila priredimo takozvani "Leap Year Dance". Me "romamo", moški pa sodelujejo. Pa naj še kdo reče da nismo enakopravne! Moškim smo dovolile znižano vstopnino, pod pogojem seveda, ako pridejo v spremstvu ŽENSK. Kje in kako jih boste dobili, je VAŠA stvar. Za posledice seveda nismo odgovorne. Te naj vsak sam sebi pripiše. Kje se bo vršila veselica, glejte oglas na drugem mestu. — Članica.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Spartakov dopis "Politično šarlatanstvo" je bil poslan za objavo v prejšnji številki, a prišel je na vrsto šele v tej na 5. strani.

Več dopisov je skrajšanih. Nekaj smo jih morali odložiti za prihodnjost. Potrudili smo se, da so priobčena vsa važnejša naznanila. Radi tega je izpuščen tudi Vičičev potopila in Zlembergerjev članek.

BLAINE, OHIO, v nedeljo 17. aprila.

Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice v nedeljo 17. aprila ob 10. dopoldne v A. Matosovih prostorih. Po zborovanju zabava. Pošljite zastopnike vsi. Vsak član dobrodošel! Na dnevnem redu volitve delegata za zbor JSZ. in važne razprave o zboru, njegovem sporedu in drugem.

MILWAUKEE, WIS., v nedeljo 1. maja.

Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice z delokrogom v čikaškem, milwauškem, waueganskem in sheboyganskem okraju, se vrši v nedeljo 1. maja v S. S. Turn Hall, 737 National Ave. Prične se ob 9. dopoldne. Popoldne v isti dvorani prvomajska slavnost.

To in ono pri nas in drugod

Cleveland, O. — Pri nas imamo zopet škandal. Okrajni blagajnik — republikanec — je postal žrtev razmer. Prosekutor Lieghley je obdolžil pomožnega blagajnika Alex Bernsteina posojevanja iz javnih fondov. Trdi, da so bile deležne posojil tudi prominentne osebe, npr. "naš" slovanski sodnik Jos. Sawicki (Poljak) in sodnik Mannel Levine. Lieghleyjevo poročilo pravi, da je dal blagajnik G. Collister posojilo 80 prijateljem, vsled česar je obtožen. Gre se za vsoto \$40.000. Blagajnik Collister pravi, da mu ni o tem prav nič znano; in če se je to zgodilo, se je brez njegove vednosti. Je mnenja, da je tako posojevanje "jako slab business". Tako se krade in prazni ljudske fondove, — tu zajema republikanec, tam demokrat.

Ko je prišla starka Mary Mooney v Washington osebno apelirati na Hooverja, da pomaga njenemu sinu Tomu na svobodo, je Hooverjev tajnik dejal, da je gospod predsednik silno zaposlen, torej je ne more sprejeti.

Ako ne bi bilo dvojne mere, bi mu človek verjel. Ali dan na dan čitate, kako ga je obiskala ta ali ona igralka, ali igralec, ali kaka druga brezpomembna oseba, da mu je trčila čas. Dne 10. marca je bila pri njemu igralka Billy Dove. Pohvalila se je, da je imela s Hooverjem prijeten in stvaren razgovor. Dne 21. marca je Hoover sprejel filmsko igralko Fifi D'Orsay. Itd. Komentar nepotreben.

Harry McLaughlin, predsednik

Cleveland Federation of Labor ter v politiki republikanec, ga tudi "lomi". In to se celo bolj kakor naš Vatro. Nekdo je dejal, da je Grill žrtev razmer, kakor sta bila Zavertnik ali Kristan. Neki P. Marks pa prištevava Harryja k Tom L. Johnsonu.

Eden, ki ve, pa je raztolmačil: Republikanski boss Maschke je Harryja pobral na trotuarju in ga pretvoril v republikanca. Tako si je Maschke dobil v pomoč "delavskega voditelja". Demokrat Miller ga je postavil nazaj na trotuar. Omenjeni oboževalec pravi o McLaughlinu, da je v politiki "independent". Jaz vem, da ima Harry rad korita—čimveč tem bolje, in zaradi pozicij se je udingal republikanski mašini. Če bi bil on res iskren delavski voditelj, ne bi šel v stranko, ki je delavstvu sovražna. Pošten delavski odbornik bi na njegovem mestu zgradil delavsko politično organizacijo, ki bi v mestnem svetu imela svoje ljudi in močete tudi na županjskem stolu. Pirc bi tega sicer ne bil vesel, a tudi Grill ne bi bil jezen na "A. D."

Krist Stokelj, gl. odbornik SSPZ., se hujuje na Siskoviča, češ, nikar se ti ne brigaj za zadeve SSPZ. Siskovič je namreč v javnosti konstatiral, da ga Grill napada v glasilu SSPZ. in je članstvo omenjene zveze na to opozoril z željo, da naj tudi ono zahteva dokazne, ali pa protestira. Zdej Krist hoče, da naj rajše proti Siskoviču protestirajo.

Stokeljvost stališče bi bilo pravilno, če bi ne bilo osebno in ako ne bi bil pozabil na dejstvo, ki sem ga že konstatiral. Namreč, z mojim dopisom je urednik "E." čakal, da je pri-

šla sredina zli članska številka "E." in pod njim je priobčil komentar, oziroma napad na Siskoviča, ne da pa Siskoviču prilike, da se bi branil v "E.", niti ni urednik Grill še navedel dokazov za svojo trditve. Ali ni tudi svojo listino uredništva nalašč priobčil v sredini številki? Siskovič je morda plemalo naglasil, da se obrača na članstvo zaradi tega, ker urednik izrablja za napadanje njega glasilu SSPZ., katero stane članstvo po zatrdilu podpredsednika okrog \$6.000 na leto. Toliko je namreč stalo lani.

Protesti za ali proti sicer ne bodo rešili spora, ki ga Stokelj smatra za njun osebni boj, ali primerni dokazi bi mu dali vsaj nekaj veljave. Enega se napada, drugega poveličuje. Ali ni to, kar ima v glasilu SSPZ. F. J. Ille reklama za njenega predsednika? Lepo je opisal njegovo življenje, nardarjenost, pridnost in vpliv, ki sega v vse kraje in v razne klubove.

Pozabil pa je povedati, da je bil Vatro nekoč bolj idealen, da je bil celo član socialistične stranke in aktiven v klubu št. 27, potem pa se je prelevil v republikanca in postal "ward leader" Maschkejeve republikanske mašine. Kolkolima zdaj v republikanskem hedkvodru vpliva, ne vem, a bil je deležen milosti prej. Te stvari je Ille v sredini številki z dne 23. marca pozabil omeniti. Nedvomno bi zanimale tudi mnoge člane, ker bi vedeli, kako se je njih "duhovni vodja" razvijal v politiki. Za "duhovnega vodja" zveze imevaju samega sebe v uredniškem članku v isti številki, v angleščini pa ga v nji poveličuje Ille. Ne bi bilo pravilno, če se bi

SEDEM OSEB OB ŽIVLJENJE

Na sliki je letalo, ki je pred dnevi padlo na tla med žice v Californiji. Sedem oseb je bilo ubitih.

nečlan umešaval v notranje zadeve SSPZ. in Krist Stokelj bi lahko upravičeno protestiral. Vsaka stvar pa ima dve strani. Krist je v tem slučaju eno prezrl.

Frank Barbič.

Razno iz Johnstowna

Johnstown, Pa. — Priveditev kluba št. 5 JSZ. v Slov. izob. domu na Franklinu dne 12. marca gmotno ni bila uspešna, bila pa je zadovoljliva v moralnem in družabnem oziru. Udeležba ni bila tolikšna kot običajno, čemur so vzrok slabe razmere, ki mnogim že ne dovoljujejo več niti najcenejše zabave.

V slovenskem jeziku je bila vpriporjena komična igra "Kmet in fotograf", v kateri so imeli vloge S. Glavach st., M. Raspet in J. Kopal. Z njo so povzročili mnogo smeha. V angleščini je bila občinstvu podana humoreska v treh dejavnih "Winning Widow". Vlogo matere-vdove je imela Miss Molley Ljubelssek; njeni hčerki sta bili Frances Langerholc in Vida Zabricova; vlogo služkinje je imela Ruth Zabric, ženinina pa sta bila Anton Bombach ml. in John Gabrenja. Igra je bila pod režijo Julije Langerholceve. Vsi ti so člani in članice mladinskega odseka kluba št. 5. Vprizoritve te igre je bila prav dobro podana, za kar zaslužijo vse priznanje. Izrežirali so jo sami, brez pomoči starejših. Klub in mi vsi smo na to mladino lahko ponosni.

Smrtina kosa je vzela v teku enega tedna v Miklavčičevi družini na Moxhamu dve mladi življenji. Dne 29. feb. je preminul njih 23. letni sin Johnnie za pljučnico. Bil je krepak, priden mladenič, priljubljen med vsemi, ki so ga poznali. Član SNPJ. je bil izza detinskih let. Razen sorodnikov tukaj zapuščala brata in sestro v N. J., oziroma v N. Y. Kmalu po tem pogrebu je zbolel mož sestre pokojnika Joseph Zagoransky. Podvrgel se je operaciji na slepiču in ji podlegel.

Tako se godi delavskim družinam. Mnogo boleznij ima v teh časih vzrok v pomankanju in skrbem, kak zaslepljenec Mikovega kalibra pa bi rekel: "Bog jih tepe!"

Ako je krščanski Bog tako okružen, je obraz srca in njegovi udarci padajo le po ubogih. Tudi nekateri pogrebniiki so tako neusmiljeni. Računajo za pogrebe, da družine komaj zmagajo vsoto če prodajo hišico, ki jo imajo. O tem bi se dalo mnogo pisati. Miklavčičevi družini naše sožalje.

V tej kampanji se nam obeta mnogo strank in stranic. Veliko ljudi očitno ni več zadovoljnih s stariima strankama. Ta preokret izrabljajo razni politični streberji, ki izrabljajo sentiment ljudstva z ustanavljanjem novih strank. Med drugimi so v snovanju Coxova Unemployed Party, Communist Labor Party itd.

Edini rezultat vseh teh pustolovskih stranic je razkosa-

Volilec v West Allisu

West Allis, Wis. — V tork 5. aprila stori tudi West Allis lahko korak, kakor ga je sedeni Milwaukee, ki bo v korist ljudstva.

Kako? S tem, da glasužete za socialistične kandidate! Ne samo glasužete, ampak da jih tudi IZVOLITE!

Naš žuldermana v 1. wardu. didat je dr. M. V. Baxter. Socialistični kandidat za mestnega blagajnika je rojak Louis Brenkauz.

V 1. wardu kandidira za aldermana socialist Charles I. Harding. Drugi socialistični kandidat za aldermana v 1. wardu je Harold E. Steele.

Oba sta vredna vsakega zaupanja in na oba se lahko zanesete, da bosta v mestnem svetu yarovala interese delavstva.

Rojaki delavci, "nestrankarji" se vam laskajo in vsi zatrjujejo, kako skrbno bodo delovali za vas. V agitaciji zoper socialiste se poslužujejo direktnih in indirektnih zavijanaj. Se celo cerkev jim pride prav v protidelavski kampanji.

Vi lahko odgovorite njih agitaciji s protiagitacijo. Prepri-

čujte sosedo, znanec in kogarkoli, da bo njim v korist, če zmagajo v West Allisu socialistični kandidatje.

Joe Radelj.

Predavanje, volitve in konferenca v Milwaukeeju

Milwaukee, Wis. — Na eni prejšnjih sej kluba št. 37 smo čuli zanimivo predavanje Fr. Novaka, v angleškem jeziku pa je imel govor supervisor 5. distrikta s. Herman G. Tucker. Zeleti bi bilo, da se bi v našem klubu taka predavanja pogosto aranžirala. To bi pripomoglo, da bi imele seje še boljše posest.

V članstvu klub št. 37 dobro napreduje. Pričakujemo, da bo do prihodnjega zbora imel več članov in članic kot katerikoli klub JSZ. v zadnjih 20. letih.

Prošle primarne volitve so prinesle socialistom sijajno zmago. Končna bitka se vrši v tork 5. aprila. Mi hočemo ZMAGO. Članstvo našega kluba ima v agitacijskem delu važno vlogo. Če ne bi bilo kluba št. 37, bi marsikdo naših rojakov pod vplivom "nestrankarjev" glasoval za sebi in svojim koristim nasprotno kandidate.

Kdor pravi, da ne "drži" z nobeno stranko, tudi nima nobenih načel. Ako takega človeka izvolite v mestni svet, vam ne bo mogel niti hotel koristiti. Zato glasujte za socialiste.—Joe Vidmar.

Visoki davki

Na vsakega stanovalca Zed. držav je prišlo leta 1930 \$110 davka ali 30c na dan. Vsi direktni in indirektni davki so vključeni.

SPORED DEVETEGA REDNEGA ZBORA JSZ

Eksekutiva JSZ. je izdelala, kakor ji določajo pravila, za bodoči zbor provizorični spored in določila poročevalce. Klubom priporočamo, da o njem razpravljajo in da eventuelne sugestije predložijo že eksekutivi. Predno je spored veljaven, mora biti predložen in odobren bodisi kot je, ali pa s spremembami, na zboru, kakor določa 5. točka pod določbo "Konstituiranje zbora".

KONSTITUIRANJE ZBORA.

- Otvoritve IX. rednega zbora JSZ. (Glavni tajnik JSZ. C. Pogorelec.)
- Posredni govor zastopnika kluba št. 37. JSZ.—Albert Hraat.
- Volitve verifikacijskega odbora za pregled poslovnih (tri člani in gl. tajnik.)
- JSZ. ob IX. rednim zborom. Joško Oven.
- Predložitev poslovnika, dnevnega reda in sporeda.
- Volitve predsednika in dveh podpredsednikov.
- Volitve konvencijskega tajnika.
- Volitve dveh zapisničarjev.
- Volitve resolucijskega odbora (pet članov).
- POROČILA IN REFERATI.
- Aktivnosti in stanje JSZ. od 8. rednega zbora. Poroča tajnik Chas. Pogorelec.
- Poročila sekcijah odborov:
 - za slovensko sekcijo poroča tajnik Frank Zaitz.
 - o delu članov srbske sekcije poroča George Maslach.
- Zvezo glasilo in literatura. Poroča za upraviteljno Chas. Pogorelec, za uredništvo Fr. Zaitz.
- Agitacija za naš tisk, predvsem za Proletarca, v zasebninah. Poroča Joseph Snoy, (Bridgeport, O.) in Anton Vičić (Chicago, Ill.).
- Akcija za dom JSZ. in Proletarca. Poroča tajnik stambinskega oddelka Frank Zaitz.
- Prosvetna matica in njeno delo. Poroča tajnik Prosvetnega oddelka Chas. Pogorelec.
- Prosvetna matica in kulturno delo. Poroča Ivan Mohak.
- Stanje naših kulturnih društev. Poroča Anton Garden.
- Prosvetna matica med ameriško slovensko mladino. Poroča John Rak.
- Socialistična agitacija med mladino. Poročajo Herman Rugel (Detroit, Mich.), Anton Kamnikar, Jr. (Milwaukee, Wis.), Olga Vehar, (Cleveland, O.).
- Socialistično gibanje in število. Poroča Anna P. Krasna, Park Hill, Pa.
- Agitacija med hrvaško-srbskim delavstvom. Poročata Peter Kokotovich in M. E. Sostarich.
- Jugoslovansko delavstvo v Minnesoti in možnosti za našo agitacijo. Poroča John Kobi, Duluth, Minn.
- Delo Konferenc JSZ. Poročajo delegatje istih.
- Poročilo o konvenciji socialistične stranke in volilni kampanja. Poroča Chas. Pogorelec.
- Naše gibanje in podporne organizacije. Poroča Frank Novak, Milwaukee, Wis.
- Položaj med delavstvom v zapadni Penni in vzhodnem Ohio. Poročata John Terčelj (Strabane, Pa.) in Nace Zlemberger, Piney Fork, O.
- Zadržišništvo in delavstvo. Poroča Frank Brenc, Waukegan, Ill.
- Resolucije. Poroča resolucijski odbor.
- Pravila in načelna izjava JSZ. Poroča odbor za pravila: Chas. Pogorelec, Frank Aleš in Blaž Novak.
- Razno. (Nominiranje mest za sedež prihodnjega zbora. Navesti, razprava in drugo o predlogih, ki niso zapopadani v prejšnjih točkah.)

J. S. Z. je s svojo predhodnico slovensko sekcijo najstarejša jugoslovanska politična organizacija v Zed. državah.

ČLANI IX. REDNEGA ZBORA J. S. Z.

V sledečem je seznam prijavljenih delegatov klubov JSZ., društev Prosvetne matice in okrožnih konferenc in imena članov odborov in poročevalcev.

ČLANI ODBOROV JSZ.

- Charles Pogorelec, tajnik JSZ.
EKSEKUTIVA: Frank Aleš, Peter Kokotovich, George Maslach, Filip Godina, Fred A. Vider, Joško Oven, Frank Zaitz.
NADZORNI ODBOR JSZ.: Sava Bojanovich, Donald J. Lotrich, Blaž Novak.
PROSVETNI ODBOR JSZ.: Anton Garden, Ivan Mohak, John Rak.
NADZORNI ODBOR SLOV SEKCIJE JSZ.: Frank Margole, Frank Udovich, Angela Zaitz.

POROČEVALCI IZVEN ČLANOV ODBOROV.

- JOSEPH SNOY, Bridgeport, O.
ANTON VIČIĆ, Chicago, Ill.
HERMAN RUGEL, Detroit, Mich.
ANTON KAMNIKAR, Milwaukee, Wis.
ANNA P. KRASNA, Parkhill, Pa.
M. E. SOSTARICH, Milwaukee, Wis.
JOHN KOBILJ, Duluth, Minn.
FRANK NOVAK, Milwaukee, Wis.
FRANK BRENC, Waukegan, Ill.
JOHN TERČELJ, Strabane, Pa.
NACE ZLEMBERGER, Piney Fork, O.
OLGA VEHAR, Cleveland, Ohio.

DELEGATJE KLUBOV JSZ.

- Št. kluba in kraj:
1. Chicago, Ill.—VINKO LOČNIKAR in JOHN OLIP.
5. Conemaugh, Pa.—FRANCES LANGERHOLC.
11. Bridgeport, O.—JOHN REBOL.
21. Arma, Kans.—ANTON ŠULAR.
27. Cleveland, O.—JOS. A. SISKOVICH in ANGELA SISKOVICH.
28. Newburgh, O.—JOSEPH LEVER.
69. Herminie, Pa.—ANTON ZORNIK.
232. Barberton, O.—JOSEPH JEREB.
235. Sheboygan, Wis.—JOHN SPENDAL.
- DELEGATJE KONFERENC J. S. Z.
1. Zapadna Penna.—JACOB AMBROZICH.
- DELEGATJE DRUŠTEV PROSVETNE MATICE.
"Slavija" št. 1 SNPJ., Chicago, Ill.—FRED A. VIDER.
"Nada" št. 102 SNPJ., Chicago, Ill.—KRISTINA TURPIN.
Št. 87, SNPJ., Herminie, Pa.—ANTON ZORNIK.
Št. 122 SNPJ., Aliquippa, Pa.—FRANK ZAITZ, zastopnik.
Št. 104 SNPJ., VINCENT PUGELJ.
Pioneer št. 559 SNPJ.—JOHN RAK.
S. S. M. P. dr. "Vijolica", Milwaukee, Wis.—LOUIS AMBROZICH.
Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill. — ALICE ARTACH.
- Volitve delegatov se vrše do konca aprila. Vsak klub JSZ. je upravičen do delegata, in sicer na prvih 50 članov enega delegata in na vsakih nadaljnjih 50 članov enega delegata več. Vsaka okrožna organizacija JSZ. ima pravico do enega delegata. Vojnajo jim plača JSZ.
- Vsako podporno in vsako kulturno društvo, ki je vključeno v Prosvetni matici, je upravičeno do delegata. Stroške jim plača organizacija, katere jih izvoli, razen v slučajih, kjer so delegatje pripravljenci plačati stroške sami.
- Vsak klub naj izvoli delegatu tudi namestnika. Prijavite delegate tajništvu JSZ. in Prosvetne matice takoj po volitvah, da se jih uvrsti v ta seznam.

PLESNO VESELICO

prirede
ČLANICE DRUŠTVA "SLOVENSKI DOM"

ŠT. 86 SNPJ.

V SOBOTO 2. APRILA
V ALDINE DVORANI, 911 CENTER ST.
CHICAGO, ILL.

Vstopnina 35c. MOŠKI žensk 15c. v spremstvu

Pričetek ob 7. zvečer. Citajte dopis!
IZVRSTNA GODBA. FINA POSTREŽBA.

Hočete pristno in čisto mleko za vašo deco in ostalo družino. Dovolite da vam postrežemo z njim. Dostavljeno na dom iz naše sanitarne, solneno zračne

NOVE MLEKARNE

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS
EDINA SLOVENSKA MLEKARNA V CHICAGU.
2380-82 Blue Island Ave. Tel. Roosevelt 3673

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

POTEM KO TEMELJITO

prevdarite vse okolščine, boste prišli do zaključka, da je vaš denar res najbolj varno naložen v

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik.—Naročnina: \$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 540 Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD
324 Broad Street
Tel. 1478. JOHNSTOWN, PA.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtak.

Izdaja Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. — Inostranstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaita
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address:

PROLETAREC

8639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Se še spominjate?

Leta 1929, po prvem navalu krize, je pozval predse predsednik Hoover industrialce in jih prosil obljube, da ne bodo izrabili prilike za zniževanje plač. Odljubili so mu.

Pozval je na to še predstavnike A. F. of L. in jim poudarjal, da bi bilo nepatriotično in gospodarstvu dežele škodljivo, če bi unije v teh časih zahtevale povišanje plač. Apeliral je nanje, da naj mu dajo častno besedo, da ne bodo zahtevale ne povišanja plač in ne znižanja delavnika in da ne bodo poslali svojih članov v stavke. Kot dobri patriotje so predstavniki unij to radevolje obljubili.

Od tedaj, ko veste, so plače znižane vsepovsod v vseh obratih vsem delavcem. Industrialci niso držali besede, predstavniki unij pa veliko preveč.

Leta 1929 so delavci prejeli na plačah 34 milijard dolarjev. Lani pa samo še 17 milijard. In delavci v svoji skromnosti niso stavkali niti proti drastičnim zniževanjem. Vzamejo v teh časih kolikor so jim kompanije pri volji plačati.

Kar bi posebno agitatorje moralo zanimati je, kako drže besedo delodajalci, ki imajo patriotizem v zakupu, in kako lojalni so "časni obljubi" voditelji unij, ki v patriotizmu za delodajalci nočejo zaostajati.

Mesta, ki nimajo davkov

V Zed. državah je nekaj mest, v katerih prebivalci ne plačujejo nikakih občinskih davkov. Potrebne dohodke jim prinašajo občinski vodovod, plinarina in elektrarna.

Takozvane public utilities, katere so v tej deželi večinoma privatna posest, delajo tudi v depresiji ogromne profite, kajti ljudje potrebujejo vodo, luč in kurjavo tudi v slabih časih in plačujejo za te stvari. Insullove družbe v Chicagu npr. so lani napravile milijone čistega profita—le malo manj kakor leto poprej, mesto pa je potopljeno v dolgovih.

Ako bi mesta kooperativno lastovala vse javne naprave, vključivši cestne železnice in buse, bi ostal profit, ki znaša stotine milijone dolarjev na leto, ljudstvu, vrhutega pa bi bili delavci boljše plačani, dobili bi penzije in imeli bi tudi druge ugodnosti, ki jih pri privatnih družbah nimajo.

Socialistična stranka ljudstvu že dolgo predočuje, da je blazno dati od javnih naprav, ki so tu izključno radi občin, milijone in milijone privatnim korporacijam. Toda "public utilities" magnetje kontrolirajo časopisje in mašine starih strank. Proti javnim lastništvu elektraren, plinaren in drugih sličnih naprav vodijo silovito propagando, ki sega v šole, v kino, v časopisje, v zbornice in v cerkve. Stane jih visoke vsote, katere pa se povrne s pomočjo pretiranih cen, ki jih plačuje ljudstvo za plin in elektriko, tako da privatni profit ni nič oškodovan. Ljudstvo edino je, ki ima škodo od takega sistema.

Svinec ne reši problema

Razganjanje brezposelnih s svincem iz pušk ne bo prikladno izgubljene prosperitete. Tudi bi bilo treba zelo veliko svineca in veliko vojakov, policajev ter pušk, da bi pobili osem do deset milijonov brezposelnih ter milijone njihovih otrok.

Kadar imajo delavci službo in potreben zaslužek, jih nobeni "rdečkarji" ali komunisti ne bi pripravili demonstrirati pred Fordove ali kake druge tovarne. Šele ko jih glad in rastoča nesigurnost tira v obup, so pripravljene iti v ekstremnosti. Krivda pa je na strani onih, ki imajo zaloge živil in pa tovarne v svoji posesti. Če zaslužijo kdo delavcem, so to oni, ki se branijo plačati delavcem v času brezposelnosti vsaj toliko, da bi bilo za hrano.

"Proletarec" je socialističen list, in zato ker je list načel, je obsojen! Ako bi "Proletarca" hvalili ljudje, ki ga danes sovržijo, bi mu bilo v ponizanje, in ne bi bil pravi delavski list.

SLIKE Z BOJIŠČ, KI URADNO NISO BOJIŠČA

Japonska še vedno vztraja, da s Kitajsko prošla leta ni bila v nikakoli vojni, še manj pa preteklo mesece. Pač, poslala je armado v Mandžurijo, ker Kitajskaja sama ni mogla "protektirati" japonskih interesov, in iz istega razloga je Japonska poslala armado v Sangaj. Padlo je tisoč Kitajcev, med njimi mnogo žen in otrok. Čemu pa so Kitajci tako nespametni, da ne "protektirajo" japonskih interesov in takih stvari? Liga narodov zdaj preiskuje, če je bila na Kitajskem res vojna, in ako je bila, kdo jo je povzročil. Gornje slike so bile vzete v času navala japonske armade na kitajsko pristanišče Sangaj in okolice.

"Bodimo odkriti!"

"Ameriška Domovina" z dne 18. marca svetuje v uredniškem članku dopisnikom, da naj se podpišejo pod svoja mnenja s pravim imenom. Zeleti je, da bi to sugestijo upoštevali tudi "Oko", ki je vsled pomankanja poguma, kakršnega pripo-roča takim dopisnikom g. Pirc, povzročilo največ škode onim, katerih se stvar ne tiče, ali se jih bi imela tikati najmanj—socialistom!

"Mi mislimo, da se želja, nasvet, misel in prepričanje vsakega posameznika lahko priobči v javnosti s polnim imenom, dokler je dotična želja, nasvet, misel in prepričanje pošteno in dostojno", se glasi v članku.

"In čim prej se bomo tega navadili, toliko boljše za vse skupaj... K vragu z zamerjo!"

Urednik "A. D." mora imeti za objavo takega članka vzroke. En vzrok je polemika, ki je nastala, in insulti, ki dežujejo zaradi dopisa s podpisom "Oko". Sicer je tisti dopis le odsev žalostne situacije, katero sta v clevelandski slovenski politiki zbolikovala g. Pirc, g. Grill in ljudje, kateri jima pomagajo. Prepričanji ni, nego samo službe—obljubljene službe...

Noben Slovenec v Clevelandu ne bi mogel definirati razliko med demokrati in republikanci, vedo pa, da se tepeta za glasove rojakov v interesu političnih dveh skupin na eni strani Pirc in na drugi Vatro Grill. Ker je Pirc dlje časa v tem biznisu, ima tudi rojake bolj pod kontrolo, in zato se inenčujejo vsled njegove firme "demokratije". Toda Pircjev demokrat lahko postane preko noči republikanec, brez da bi mu bilo treba MENJATI PREPRICANJE.

"Prepričanje ni, ako je oseba v srcu laži-socialist, v politiki republikanec", pravi Pirc; in dodano naj še bo, da prepričanje tudi ni, če socialist želi zmago demokratom samo zato ker je razljušten na Grilla.

"Rojaki, bodite dosledni demokrati, dosledni republikanci, učijte urednik "A. Domovine" svoje čitatelje. "Bodite logični v svojem prepričanju, ne sedajte vsak dan na drugega konja, piridite na dan z barvo", jim zabičuje.

"Priatelji bomo, če bomo značaji... Ne bodimo danes socialisti, jutri demokrati, tretji dan republikanci... Ne posnemajte človeka, ki po cerkvenih bazarjih nastavlja štante, hodi k socialistom v vas, voli republikansko, pri ateisti pa preklinja Boga!" Tudi to je iz omenjenega članka v "A. D."

Oba sentclairska dnevnika omenjata socialiste v obliki, ki zanje ni dobra refleksija. Nobenemu niso ljubi, toda tudi njih glasovi štejejo pri volitvah. Pred zadnjimi volitvami je Pirc trdil, da socialisti ne bodo prav

To smo hudodelci!

Socialisti smo zavezniki "krvave beogradske diktature" in general Živkovič je naš patron, kralj Aleksander pa pokrovitelj. Nekaj takega je v "komunističnem" (!) "Radniku" z dne 17. marca. "Socialistična partija je odpravi instrumentat beogradske militarne diktature", pravi "Radnik". Urednik, ki je to zapisal, je pa "otvorene poosebljenost gluposti".

Isti "glupan" in provokator pravi, da načeljujejo Slov. narodporni jednotki socialisti, torej "fašisti, agentje in slugi beogradske vlade in kapitalizma". Poziva članstvo, da naj proti tem lopovom napove brezobziren boj.

V "Radniku" z dne 24. marca je poročilo, kako je bila na konvenciji komunistične N. M. U. "razkrinkana izdajniška socialistička partija". V isti številki na prvi strani je pod velikim naslovom poročilo "iz Detroita", v katerem je "zgražanjem in gnjevom konstatirano, da so umazani socialistički stvorili sklicali shod v svrhu, da operajo krvavega Henrija Forda". Socialisti "su petolisci Forda", a edino komunistička partija se bori za radni narod.

Editorial v isti številki pravi, da druga internacionala pomaga Japonski v vojni proti Kitajski, in japonski socialisti so vsi navdušeni za vojno. Resnica je seveda obratno. Socialistična-delavska internacionala je izdala proglas proti vojni in brez zavijanja izjavila, da je Japonska napadalka. V Moskvi pa so napram Japonski zelo obzirni in ne store ničesar, da bi jo izzivali. Sovjetski vladi na kitajski vzhodni železnici v Mandžuriji so bili dani na "željo Japonske" na razpolago za prevažanje japonskih čet pri osvajanju kitajskega teritorija.

In koliko je storila proti vojni na daljnem vzhodu tretja internacionala? Zunanja politika sovjetske Rusije stremi za vzdrževanje mirnih in kolikor

mogoče prijateljskih odnosov z Japonsko. To ni v mednarodnem svetu nobena tajnost. Ko so začele prihajati sovjetske čete v Sibirijo, je Moskva zagotovila vlado v Tokiju, da se ne gre prav nič proti Japonski, nego se je Rusija pripravila p. oti eventualnim napadom, ki jih morda nameravajo izvršiti v teh kaotičnih razmerah belogardski, ki se zbirajo v Mandžuriji.

Ali naj v očigled teh dejstev posnemamo demagogičnega in provokatorskega "Radnika" ter začnemo trditi, da je sovjetska Unija s svojo nevtralnostjo v resnici zaveznica japonskega imperializma, namesto da bi branila Kitajsko vsaj toliko kot jo iz kakršnihkoli razlogov branijo kapitalistične dežele v ligi narodov in izven nje? To v resnici vprašujejo mnogi resni ljudje, in če bi mi posnemali tintakulije pri "Radniku", bi tudi mi rekli, da so komunisti zavezniki in podporniki japonskih krvnikov. Toda taka sredstva prepustimo radevolje "čistim revolucionarjem".

Ne mine skoro mesec, da ne bi prišlo na dan, kako je ta ali oni vodilni "komunist" bil v resnici le agent provokator in špijon v službi kake kapitalistične agencije. Mi ne dolžimo, da so pri "Radniku" plačani kapitalistični provokatorji, ker jim to delo vrše brezplačno, oziroma na stroške hrvatskega delavstva.

Kogar mika združenje s takimi "komunisti" in njih "partijo" mu voščimo dober tek, kajti jedel bo "revolucijo" od jutra do večera, v odmorih pa bo moral "razkrinkavati" socialiste.

Adamic in "bohunks"

Pisatelj Louis Adamic (Adamič), avtor "Dynamita", je dobil Guggenheimovo Fellowship nagrado za literaturo v vsoti \$2.500. Louis je star zdaj 33 let in v Ameriki je 19 let. Od kar je z uspehom prodrl kot soavtor raznih ameriških revij in še posebno zaradi pozornosti, katero je povzročil s svojo knjigo "Dynamit", so mu njegovi prejšnji omalovaževalci med Slovenci odpustili, oziroma pozabili "bohunkse" in ga slave kot velikega, nadarjenega Slovenca. Celó tako liberalni so, da so čisto prezrli "profesorja jugoslovenske književnosti", kateri je bil najbolj "hud" na Adamiča, in ga zdaj hvalijo, ker so že takrat dobro vedeli, da veliko obeta". So pač "slovenski patriotje", ki radi pozabijo, kaj so pred letom pisali.

Prohibicija je tudi naš problem

No. Chicago, Ill. — Dasi-ravno traja depresija, katere je prinesla delavstvu pomankanje in revščino že dve leti, je prohibicija večinoma glavni predmet, o katerem se razpravlja v kongresu in legislaturah. Vprašanja, kako pripraviti industrije do boljše obrata, kako zmanjšati brezposelnost, kako pomagati bednim, pa stojijo na strani. Ali je prohibicija res taka sreča za ene in taka nesreča za druge, da se mora pustiti vse važnejše probleme na strani, pa se bti samo za in proti prohibiciji?

Socialisti kot posamezniki so kakor drugi ljudje, eni za, drugi proti. Socialistična stranka pa ne polaga temu vprašanju nobene večje važnosti. Ona izjavlja, da ima opravka z bolj perečimi in za delavstvo bolj koristnimi problemi, kakor je prohibicija.

Kakor izgleda in kot je bilo že večkrat povedano, je ta boj okoli prohibicije samo, da se delavstvo zavaja. Zato bi bilo priporočljivo, da bi stranka spremenila svojo taktiko v tem oziru. Ona bi morala temu vprašanju posvetiti več važnosti. Ako se s prohibicijo zavlačuje delavstvu koristna vprašanja, zakaj bi ne bila zato, da se to napoto odpravi.

Ako bi odpravili prohibicijo, bi odstranili vzrok vsakovrstnih zločinov, kateri se dogajajo na njen račun. Ob enem bi odpravili predmet, za katerega se ob vsakih volitvah od leta do leta vodi boj samo zato, da se delavstvo zavaja in odvaja od zanimanja za njemu bolj koristna vprašanja.

J. Z.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIR ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Občni zbor na 12. avgusta je sklenil, da naj se "Ljudski glas" opusti, temveč so se pa sedaj zatoženci v društvu dela poprijeli; vrh tega sta bila Tuma in Železnikar protipostavna članova društva. Leta 1883 poskušala je zmerna stranka, da bi si bila pridobila veljavo v društvu, toda zatoženci, posebno Tuma, bili so ji silno nasprotni in le za anarhistovske liste "Radical" in "Zukunft" itd.

"Zukunft" je list, ki ga navadno le trije berejo, in to stavec, korektor in državni pravdnik, od katerega list malokdaj pride tudi v tretje roke. Petdesetkrat je bila zaplenjena v prav kratkem času zaradi razžaljenja Veličanstva, kaljenja javnega miru itd. Uredniki njeni so sami že po večkrat kaznovani hudodelci. Enaka kakor "Zukunft" je "Freiheit" glede "propagande delovanja", državni pravdnik kaže na očitni vspeh tega najnovejšega posla anarhistov pri umoru in oropanju čevljarja Mestallingerja, umora pri Eisertu, bogoskrunstvo v cerkvi sv. Janeza Evangelista na Dunaji v Favoriten, umor Blöcha in Hlubeka itd., za izvršitev vseh teh hudodelstev pisala je "Zukunft" naravnost, ter jih priporočala.

Da so se vsi zatoženci priznavali k temu programu, pravi državni pravdnik, je dokazano iz izjav prič in iz tega, kar so obdolženi sami priznali, kaj časniki mislijo s tem. Gospodje potniki bodo že vedeli, pričem da so in to tem več, ako pomislijo, da so bili prvi štirje zatoženci glavni agitatorji za "Zukunftov" program v društvu. Vse druge člane obdelovali so zatoženci tako, da, ko bi bili ljubljanski delavci vsega zmogni postali. Železnikar se je posebno dostikrat obnašal kakor pravi komunisti. Umor ruskega carja pozdravil je z glasom "živio". Zveza z anarhistom Jakob Waitzom je nov kamen, ob katerega se državna oblast spodka, posebno ako pomislimo, da je po shodu v St. Vidu jela "Zukunft" ostreje pisati. Železnikar je pisal v "Zukunft" o demokraciji po nazorih "Freiheit" in po lastnih, če tudi on pravi, da jih je posnel po francoskih listih. Popolnoma torej odpade dvomljivost, in je gotovo, da so se zatoženci vdeležili zločina, ki ves na prekrat vsega obstoječega kaže. Železnikar se je zakrivil tudi še v drugem oziru. On je kalil javni mir, odobravajoč umor ruskega cara Aleksandra, kakor so priče dokazale. Tudi je zatoženev v monarhistični državi zaklical večkrat "Vive la Republique", ter se je tudi v knjigah za tujce s tem geslom večkrat podpisoval. Takoj pa, ko so ga prišli, potrgal je nekdo dotične liste iz omenjenih knjig.

Glede najdenih prepovedanih tiskovin v Tumorvi dravnici, opira se državni pravdnik na izjavo učenca Potiska, če tudi Tuma taji, je vendar le dokazano, da je Tuma z njimi v dotiki, ker je drvarnica zaprta, ključ pa v Tumorvi štacuni. Nadalje državni pravdnik primerja resničnost izjave prič proti neresničnosti zanikanja zatoženca, ki se je pri zagovarjanju vedno lovil. Glede Železnikarja povdarja državni pravdnik dokazane zločine, glede drugih pa le toliko, kakor se je tu pa tam pokazalo v preiskavi. O Krieglju, pravi državni pravdnik, da je že to označujoče zadosti, da mu je društvo izreklo svojo zahvalo, kadar se je predsedništvu odpovedal. O Dhü nima družega, kakor le čine sumljivosti na podlagi katerih osnuje in vzdrža zatožbo proti njemu.

Sedaj se oglasi zagovornik dr. Ellbogen s Dunaja. Iz vsake besede videti mu je, da mu zagovarjanje anarhistov ni že več nova reč. "V prejšnjih takih pravih, pravi zagovornik, je bilo potreba povsodi socializem protirotnikom šele razlagati, dandanes tega ni več potreba. Živa podoba socialnega gibanja je Nemčija, kjer si državni kancelar zastoni glavo vbija, kako bi rešil socialno vprašanje. In ni še davno, ko je naš cesar izrekel tudi važno besedo, da socialno vprašanje k najbolj imenitnemu dandanašnjemu prištevaj. Povsod in vedna bila je revščina in siromaštvo pri delavcu doma, novodobno je spoznanje delavcev, lastnega položaja in le v tem skupnem spoznanju leži preosnova dela."

Ali se nam je mar bati takega preosnovanja. Nikakor ne, temuž v veseljem bi ga morali pozdraviti, ter se vsi k nemu smotru nagibajo. Zatožba pa to ni zanika.

Zatožba je osnovana na obžalovanju vrednem razcepju med delavci. "Radikalno" in "zmerno" je tukaj popolnoma brez pomena. To ni še "veleizdaja", ako društvo nekaj udov izobči, kateri mu hočejo mir kaliti. Sicer pa Sadnika niso izključili, ker je bil zmeren.

(Daje priložnje.)

Neverjetni Tomaži

Socialisti so delavcem pravili, da pride kriza. Dopovedovali so jim, da jim agentje, ki ponujajo oljne vrele, lote in delnice, ne bodo pripomogli k dobičku, nego jih večinoma le pripravili ob prihranke.

Ali delavci resnico neradi verjamejo, ker ni prijetna. Nanje in na farmerje je vsled tega padlo najtežje breme, kateremu pravijo v Washingtonu "depresija".

PRIDITE VEN Z DENARJEM!

"Ne skrivajte svojega denarja," vam kliče predsednik Hoover. Mar ne veste, da s tem povečavate krizo? Vi, ki imate denar in starih nogavic, ali zaigate v posteljah, zakopanega v kletih, ali skritega v stenskih odprtinah, bodite patriotični in ga dajte bankirjem. Ki vedo, kako se ga lahko zapravi. Šalo na stran. Predsednik Hoover je pred nekaj tedni s pomočjo velike komisije začel s kampanjo, katere cilj je privabiti denar iz skrinj. Če ne bi bil on le služabnik bankirjev, nego ljudstva, bi poskrbel za zakone, ki bi ljudem varovali prihranke v bankah, ali pa—kar bi bilo še boljše—bi pretvoril poštno hranilnico v prave denarne zavode, v katerih bi ljudje na svoje vloge dobivali primerne obresti. Kartonist na tej sliki prikazuje Hooverja, ki apelira na ljudi, da naj dajo svoje prihranke iz skrinj v promet, toda s tem apelom je prišel šele, ko so pijavke, vključivši bankirje, ljudem že pobrale vse prihranke, da nimajo ničesar več razen bede.

"Svoboda" o "Ameriškem druž. koledarju"

Starokrajska delavska revija "Svoboda" piše v marčni številki tega leta pod naslovom "Ameriški družinski koledar 1932" sledeče:

Izšel je 18. letnik almanaha naših ameriških sodrugov: Cankarjev koledar tu, ameriški družinski koledar tam, sta dva predstavnik naša proletarske literature, katerih se nam ni treba sramovati. Obadva sta pestra, obadva bogata, po številu in kakovosti prispevkov in obadva prav lepo opremljena. Koledar bi po vsebini lahko razdelili v tri dele: pesmi, leposlovje v prozi in članki ter informativni del. Pesmi so pripisane: iz Amerike Katka Zupančič, Anna P. Krasna in F. Z.; iz stare domovine: Klopčič Mile pa Čukovski. Zelo dojemljiv je Becherjev govorni zbor "Zalna pesem" v Klopčičevi priredbi. Po Klopčičevih prevodih sta zastopana še W. Baurer in Gerrit Engelke. — Leposlovni del je najbogatejši. Citamo imena: Katka Zupančič, Ivan Jontez, Ivan Molek, Anna P. Krasna, Joško Oven, Frank S. Tauchen, Anton Slabe, Louis Beniger, Jakob Zupančič iz nove domovine. Vsaka povest, novela ali črtica predstavlja kos Amerike, kos doživljanja v novi zemlji. Zlasti je zanimiva "Dota" Katke Zupančičeve, pa tudi na Jontezovo črtico "Kakor vsakemu človeku" opozorjam. Od doma so tu še Ivan Vuk, Angelo Cerkevnik in Ludvik Mrzel. Pre-

vodi so Scotta-Wooda od Antona Gardena iz Chicaga, Vukovi prevodi Kurta Huhna, Xankiza in Gorkega. Ter Venomerov prevod Ka. Mesaričeve "Zrtve". — S članki so zastopani Amerikanci F. Z., Ivan Molek, F. A. Vider, Frank S. Tauchar in Wm. Rus, od Jugoslovanov pa Statistius in Vuk s prevodom M. Beera. Med informacijskim delom so zlasti zanimivi pregledi slovenskega časopisja v Ameriki, slovenskih zadrug, slovenskih koledarjev, jugoslovanskih podpornih organizacij in pod. Slik je 51, in so zastopani Niko Pirnat, Fr. Stiplošek, Fr. Tratnik, G. Grosz, F. Mase-reel, Louis Lozovick, Buchanan, Rodin in še mnogi drugi. Koledar je v celoti v čast ne samo našim ameriškim sodrugom, nego vsem jugoslovanskim delavcem sploh. Prav dobro kaže, koliko talentov je moralo oditi "s trebuhom za kruhom" preko morja, ker mačeha domovina zanje ni imela kruha. Koledar toplo priporočamo tudi našim knjižnicam. Naroča se pri Jugoslovanski Delavski Tiskovni družbi v Chicagu, Ill., 3639 W. 26th Street. Stane pa za nas \$1.10, to je Din 60.—

SLOVENCEM PRIPOROČAMO
KAVARNO
MERKUR
3551 W. 26th St.,
CHICAGO, ILL.
(V bližini urada SNPJ in
Proletarca.)
FINA KUHNJA IN
POSTREŽBA.
KARL GLASER, lastnik.

Politično šarlatanstvo

Milwaukee, Wis. — Hlapce hoče iz nas napraviti, hlapce, kimavec brez prepričanja, samozavesti in jasnih ciljev.

Tukajšnji list Obzor je priobčil v 166 št. članek pod naslovom "Storite svojo državljansko dolžnost, rojaki!" v katerem se urednik klanja na vse strani, piše o narodu, o naših dolžnostih, o uglednih rojakih in "pridnih", priporočanih in nepriporočanih kandidatih, ne pove pa niti ene koristne besede v celih dolgih litanijah, kakor da so slovenski volilci samo veliki otroci, kateri pogoltno vsako nesmiselnost.

Takoj v začetku pojamra, "da se Slovenci v obeh nasebi-nah žalibog nismo dvignili na ono stopnjo, da bi nastopili ob takih prilikah skupno, organizirano."

Kako žalostno, mr. S., da smo nastopili skupno, organizirano za socialistične, delavske kandidate in s tem, skupno, organizirano za naše delavske interese, za boljše bodočnost delavstva in človeške družbe vobče!

Da pa ne bo rodoljubni urednik zgubil preveč rodoljubnih solz, ker nismo imeli slovenskega ali jugoslovanskega kandidata, mu bom navedel to vzrok in dal obenem malo slike o politični značajnosti:

Klub št. 37 JSZ je hotel nominirati, kot najprimernejšo osebo za aldermanskega kandidata, sodruga Šostariča, kateri je nominacija sprejel, toda pod pogojem, da se mu dovoli dovolj časa za proučevanje položaja. Na klubovi seji mesec dni kasneje je sodrug Šostarič poročal sledeče: "Po natančnem proučevanju položaja sem prišel do zaključka, da nisem primerna oseba za kandidaturu v petem wardu. Prepričan sem, da bi dobil za izvolitev zadostno večino v starem petem wardu, toda odkar mu je bil dodeljen še en del prejšnjega 23. warda je položaj tak, da moramo iskati drugega primernege kandidata, kateri ima izglede za zmago v obeh delih warda." Sodrug Šostarič je potem omenil, da se tukaj ne gre za osebo, temveč za delavsko stvar, in priporočal sodruga Tescha kot najprimernejšega kandidata.

To je bilo možno in značajno in urednik Obzora lahko iz tega spozna, da se v takem boju ne gre za starokrajske "narodne" interese, temveč za koristi delavstva.

Obzor piše potem o "naši politični razcepčnosti in zbeganosti". Mar ni te razmere zakrivil v prvi vrsti baš mr. S.? Ves njegov članek je samo seme za

PRIPRAVE "ZA OBRAMBO"

Zed. dršave so bržkone v veliki nevarnosti, zato grade utrdbe, velikanke vojni ladje in ogromno zračno floto. Na sliki je ameriški top, ki ga preiskujejo, da bo v slučaju potrebe popolnoma v redu za akcijo proti "sovražnikom".

tako zbeganost in politično nerazumevanje našega naroda v kolikor ni na socialistični strani, v kolikor torej ne pozna svojih lastnih interesov kot delavstva in kolikor še ne pozna resnice, da si more edino s pomočjo svoje, t. j. delavske stranke priboriti izboljšanje razmer.

"Izmed vseh kandidatov moramo Slovenci, Hrvati in Srbi obrniti posebno pozornost zlasti eni, majhni, toda NAŠI skupini: skupini kandidatov, ki izhaja iz naše srede in se je vrgla v politično borbo, da zmagaja," piše med drugim v isti številki "Obzora".

Potem omenja skupino slovenskih kandidatov na West Allisu, kateri so se vrgli v politično borbo, "da zmagajo", kar je jako čudno, ker mnogo kandidatov je, ki nočejo zmagati. Med temi tremi slovenskimi kandidati je tudi en socialist, sod. Brenkuša, toda to dejstvo pri "Obzoru" ne šteje dosti, ker glavno je, da zmagajo Slovenci. Kakega prepričanja je kandidat za delavske interese, to je brez pomena.

Da to svojo budalost opraviči, piše, "da bodo izvoljeni kandidati morali upoštevati in ceniti narodovo pomoč", kar pomeni, da jih bodo rojaki lahko nadlegovali za "jobs", kar bo imenitno za narod.

Potem se zopet poslužuje svoje jezuitske taktike, ko odklikuje sodruga Brenkuša, da ni tak "kakor so drugi profesionalni politični šarlatani", in s tem misli naše sodruge, kateri kaj meseci je imel drugo orožje, katero pa se mu je vsekakor skrhalo, to je, "čikaške socialiste", sedaj pa bi rad vsem našim sodrugom, ali vsaj onim, ki so mu nadležni, vtisnil pečat šarlatanstva, "dasi se še noben ameriški Slovenec ni v takem šarlatanstvu tako odlikoval, kakor "naš cene".

Potem pride v zagato, iz katere pa mu pomaga njegovo lažno šarlatanstvo, ko omenja, da kandidirata v urad mestnega blagajnika na West Allisu dva rojaka, to je socialist Brenkuš in nonpartisan Seneca. Po

običajnem slavošpevu kandidata Seneci piše:

Tu torej kandidirata dva naša rojaka za isto mesto. Pri nominacijskih volitvah našim rojakom torej ne preostaja drugega, da razdele svoje glasove na onega in drugega, da prideta morda tako oba na končno kandidatno listo za volitve dne 5. aprila.

Mr. Staut se neče zamerit ne tukaj in ne tam, je za oba, da si mu socializem preseda. Principi pri šarlatanih ne štejejo, stranke so jim vse enake, dokler služijo njih namenom. Za oba glasujete, ljubi rojaki, oba sta "fejst fanta", prepričanje pa naj vrag vzame.

Potem opiše še dva slovenska oziroma jugoslovanska kandidata. Eden je Hrvat, član našega troimenega in tako edinstvenega naroda. Oba uživata običajni ugled med rojaki, oba sta O. K. in skupina volilcev, ki se zaveda; da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod (danes), naj glasuje za oba, neoziraje se na to, kaj zastopata, kakšno je njuno prepričanje, ali bosta služila interesom delavstva ali buržoazije.

Potem sledijo imena raznih kandidatov, katere so "naši ugledni rojaki" imenovali za priporočljive kandidate. Navajajo njih čednosti in rodoljubna dejanja. Ker je par Slovencev dobilo mestno delo, je to gotovo svetovnega pomena. Ta ali oni kandidat je "že večkrat pokazal svojo naklonjenost našemu narodu", kar pač vsi vemo in smo strašno ginjeni. Končno pove, da organizirano delavstvo priporočata socialističnega kandidata dr. M. V. Baxterja, katerega lahko volite, če hočete. To je jako odkritosrčno, kaj ne? Tudi prav nič ne diši po političnem šarlatanstvu...

V Milwaukeeju imajo denarni kralji skupine političnih nlapcev, ki se imenujejo "Voters Council". Ta imenitni koncil male skupine kapitalističnih petolizcev je poslal volilec brošuro, v kateri so navedeni "grehi" župana Hoana in drugih socialističnih mestnih mož, obenem pa je v nji strašna obtožba, da socialistični kandidati niso iskali odobrenja Voters

koncila predno so nastopili kot kandidati. Vidite, na West Allisu so bolj praktični in si ne naložijo velikih stroškov; tam se od strani "uglednih rojakov" enostavno pove v Obzoru, kaj ti ugledni rojaki hočejo in želijo od "svojih" volilcev, pa je stvar rešena. Sedaj tudi vemo: Če bo kdo rešil vprašanje sedanje gospodarske krize, to bodo rešili na West Allisu, pod tako prominentnim vodstvom.

In potem, koncem članka: "Pričakovati preveč od obljub bodisi z ene ali druge strani ne smemo."

Ne, od obljub ne smemo ničesar pričakovati, zato pa socialisti tudi ničesar ne obljubijo, temveč učijo delavstvo, da se mora združiti v mogočno armado in korakati od zmage do zmage, od postojanke do postojanke na tem bojnem pohodu v boljše bodočnost in svobodo. Socialisti ne delajo praznih obljub. Boriijo se v vsaki postavodaji za vse kar se da doseči za izboljšanje razmer delovnega ljudstva in olajšanje bremena, pri tem pa nikdar ne pozabijo, da je to le začetek, da je taka mala zmaga samo zavzemanje prvih postojank na dolgem, težkem potu do popolne zmage, toda so velikega pomena, ker pripravljajo pot velikim, odločilnim zmagam. Spartak.

Iskrenost v prepričanju

Cleveland, O. — Ako bi delavci boljše poznali socialistični program ter se poglabili v socialistične ideale, bi bili manj sebični in imeli bi več volje in zmožnosti za kolektivne akcije. To je glavno sredstvo, ako hočemo kdaj odpraviti krizo in brezposelnost.

Delavec je ustvaril vse bogastvo na svetu in spravil na površje vse prirodne zaklade. Zgradil je plače in lepe hiše, železnice in pota. Zemljo je spremenil v rodovitne farme. V plačilo ima pomankanje vsega, kar potrebuje za življenje. Premoga je preveč, toda kurjave mu manjka; živil je toliko, da jih uničujejo, ali v delavčevi družini vsega manjka. Obleke in obuval je veliko več producirane, "nego se tega blaga potrebuje", ali pri tem pozabljajo, da so milijoni oblečeni le še v cape.

Eni imajo vse, drugi nič. Delavci, ali je tak sistem pravičen? Ali je potreben? Ne eno ne drugo! Od vas pa je odvisno, kdaj bo spremenjen.

Nihče ni prišel na svet z bogastvi. A vzlic temu imajo eni že pri rojstvu milijone na svoje ime, drugi pa so tako

John Metelko, O. D.

Preiskujemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost. Ako vam lahko postrežejo enako dobro kakor drugje, zaslužijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012
A. H. Skubic, preds. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

VELIK KONCERT Z IGRO

priredi

SLOVENSKI PEVSKI ZBOR

"DELA VEC"

odssek kluba št. 28 JSZ.

V NEDELJO 3. APRILA

v Slov. del. dvorani na E. 109th in Prince Ave.

NEWBURGH · CLEVELAND, O.

PRICETEK OB 3. POP.

VSTOPNINA: za odrasle 50c, mladina od 10-16. leta 25c, otroci pod 10. letom v spremstvu staršev prosti.

Sodelujeta: "ZARJA", odssek kluba št. 27 JSZ. in češki soc. pevski zbor "VOJAN".

PO PROGRAMU PROSTA ZABAVA IN PLES.

Po koncertu bo vprizorjen socialna drama "Rudarji" v 5. slikah. Za nameček ničen prizor "Kranjski Janez v New Yorku".

MAJSKA IN KAMPANJSKA IZDAJA "PROLETARCA"

KER SMO v letu predsedniških volitev, bo prvomajska izdaja "Proletarca" letos ob enem tudi prva kampanjska številka.

Vsebovala bo članke o problemu brezposelnosti, starostni pokojnini in drugih problemih socialnega zavarovanja, ki bodo med glavnimi točkami programa socialistične stranke v letošnjih predsedniških volitvah. Dalje bodo v nji članki o naših kulturnih društvih, delavskem gibanju med ameriški Jugoslovani, o sedanjem stanju in pomenu podpornih organizacij, o petletnem načrtu v sov. Uniji itd.

Cene tej izdaji so sledeče:	
Posamezen iztis ... \$.15	100 iztisov \$12.80
10 iztisov 1.40	250 iztisov 32.00
25 iztisov 3.50	500 iztisov 50.00
50 iztisov 6.90	1000 iztisov 95.00

Kdor prijatelj tega lista in socialističnega gibanja želi imeti v nji pozdravni oglas, je cena \$1 za vsak palec. Prosimo, priporočite trgovcem in drugim, pri katerih nabavljate svoje potrebščine, da pošljejo oglas v majsko-kampanjsko številko "Proletarca". Za pojasnila pišite upravnistvu.

Nad deset milijonov delavcev tava danes po ulicah in okrog fabrik ter rudnikov. Delo iščejo! Stotisoči so brez strehe, jela in zaslužka. Tak je rezultat kapitalistične gospodarske uredbe. Namen prvomajske-kampanjske številke "Proletarca" je, da zainteresiramo kar najširše kroge slovenskega in drugega jugoslovanskega delavstva za bojevni nastop v bodočih volitvah proti krivicam. Prvomajska številka bo manifestacijski izraz zavednega delavstva. Poskrbite, da se jo razširi v kar največjem številu izvodov. Pošljite naročilo čimprej!

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK
IN KIRURG.

4002 W. 26th Street
Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.
izvemši nedelje.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA
PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik.

1724 S. Sheridan Rd.,
No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinj, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarnice.

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravočasno!

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

"Sicer pa, ce naletimo na težave—saj veste, da imam sorodnike v Vatikanu," je nadaljeval mladi mož. "Nič ne rečem o svojem stricu kardinalu, ki nam ne bi bil za nobeno hasen, ker se ne gane iz propagandine pisarne in odklanja vsako posredovanje. Ali moj bratranec, monsijor Gamba del Zoppo, ki pripada papeževi zaupni okolici in prihaja vsled svoje službe vsako uro do njega, je jako uslužen mož. Če bo treba, Vas poveden k njemu in on najde brez dvoma sredstva in pot, da Vam preskrbi razgovor, če tudi se s svojo veliko previdnostjo včasih boji, da se ne kompromitira... Torej velja. Zanesite se v vsakem oziru popolnoma name."

"Od vsega arca, moj ljubi gospod Habert!" je vskliknil Pierre ves srečen in olajšan. "Saj niti ne veste, kakšno tolažbo mi dajete. Odkar sem tukaj, mi hoče ves svet jemati pogum; Vi ste prvi, ki mi vrača zopet nekoliko moči, ravnanje po francosko."

S pridruženim glasom mu je pripovedoval o svojem razgovoru s kardinalom Boccanero, od katerega nikakor ne sme pričakovati niti najmanjše pomoči, o slabih vesteh, ki jih je prinesel kardinal Sanguinetti, in končno o tekmovanju, katero je občutil med obema kardinaloma. Narcisse je smehljaje poslušal, pa je tudi začel blebetati in pripovedovati zaupnosti. To tekmovanje, ta predčasni boj za tiaro, po kateri oba strasno koprnita, že dolgo razburja črno družbo. Pod gladčino se nevedno zapletene sporne struje in nihče ne bi mogel natančno povedati, kdo vodi obširno spletkarstvo. Na sploh je znano, da zastopa Boccanera nepopustljivost katoličanstva, ki ne pozna nobenega kompromisa z moderno družbo in nepomično čaka, kdaj da premaga Bog satana, pa se vrne rimsko kraljestvo svetemu očetu in stori skesana Italija pokoro za svoje svetoskrunstvo; o Sanguinetti pa, ki je zelo gibčen in političen, vedo, da namerava povsem nove in drzne kombinacije, nekakšno republikansko federacijo vseh nekdanjih malih italijanskih držav pod papeževim pokroviteljstvom. Skratka, boj dveh nasprotnih misli: Prvi bi rad rešil cerkev z brezpopojnim spoštovanjem stare tradicije, drugi naznanja njen neizogibni propad, če se ne pripravi, da se udeleži preobratov bodočega stoletja. Vse pa je tako negotovo, da javno mnenje končno sodi, da ne postane niti Boccanera niti Sanguinetti naslednik sedanjega papeža, če pozivi še nekoliko let.

Naenkrat je Pierre ustavil Narcissa. "Pa monsijor Nani—ali ga poznate. Sinoči sem tukaj govoril z njim... Toda glejte! Tam prihaja."

Resnično je Nani pravkar s svojim smehljajem na roznatem, ljubeznivem prelatskem obrazu stopil v predsobje. Njegov fini talar, njegov višnjevni svilnati pas se je bleščal z odličnim razkošnim in prijetnim sijajem. Bil je zelo uljuden z abbejem Paparellijem, ki ga je ponižno vodil in ga vdano prosil, naj blagovoli milostno počakati, dokler ga ne more sprejeti Njega eminenca.

"O, monsijor Nani!" je mrmral Narcisse, ki se je ves zresnil, "to je mož, s katerim se mora človek sprijazniti."

Poznal je njegovo zgodovino in jo je polglasno povedal Pierru. Nani je bil iz Benetk, iz propadle plemiške obitelji, ki je štela mnogo junakov. Ko je končal svoje prve nauke pri jezuitih, je šel v Rim študirat v

rimskem kolegiju, ki so ga vzdrževali jezuiti, filozofiji in teologiji. S trindvajsetimi leti je bil posvečen za duhovnika. Takoj je spremlil nekega nunciata na Bavarsko, odkoder je odšel za avditorja nunciata v Brusel in potem v Pariz. Tam je živel par let. Njegov sijajni nastop, njegov živahni duh, tako mnogostranski in tako poučen kakor malokateri, vse je kazalo, da je rojen za diplomacijo; naenkrat pa so ga poklicali nazaj v Rim, kjer so ga skoraj tisti hip postavili na mesto prisednika pri svetem oficiju. Trdili so takrat, da se je to zgodilo na izrecno željo papežev, ki ga je dobro poznal in ga, hotec imeti takega moža pri svetem oficiju, poklical nazaj, češ da bo njegova služba več vredna v Rimu kakor pri nunciatu. Nani, že prej hišni prelat, je pred kratkim postal kanonik pri svetem Petru in pravi apostolski protonotar, ter je lahko upal, da postane danes ali jutri kardinal, če najde papež drugega asesorja.

"O, monsijor Nani—to je nenavaden mož, ki pozna moderno Evropo imenitno," je nadaljeval Narcisse. "Pri tem je zelo svet duhovnik, iskreno veren, cerkvi brezpopojno vdan. Seveda se ta trdna vernost preudarjega politika razlikuje od omejene, mračne teološke vere, ki jo nahajamo na Francoskem. Zato boste v začetku tukaj težko razumeli ljudi in razmere. Oni puščajo Boga v svojem svetišču; v njegovem imenu vladajo in so trdno prepričani, da je katolicizem človeška organizacija božje vlade, edino popolna in večna, in da so izven nje le laži in socialne nevarnosti. V tem ko se bavimo mi v svojih verskih prepričanih se v besnin razpravah z eksistenco Boga, ne dovoljujejo oni sploh, da bi se moglo dvomiti o tem, ker so od Boga postavljeni ministri; popolnoma so se vziveli v svojo vlogo kot ministri, ki ne morejo biti odstavljivi, svojo oblast izvršujejo za čim največjo srečo človeštvu, in vso svojo inteligenco, vso svojo energijo zastavljajo, da ostanajo od narodov sprejeti gospodarji. Pomislite: Mož, kakor monsijor Nani, ki je imel opraviti s poniko vsega sveta, ki je imel deset let v Rimu najkočljivejše naioge, se udeležuje najraznovrstnejših in najvažnejših zadev, opazuje vso mimo Rima korakajočo Evropo, pozna vse, ima povsod svojo roko, in je pri vsem tem čudovito diskreten in ljubezniv, navidezno nadvse skromen, ne da bi človek mogel reči, če ne koraka s svojim lahkim korakom najvišjemu cilju častihlepnosti, tiari naproti."

"Se en kandidat za papežev dobojstvo!" je pomislil Pierre, ki je poslušal z največjo pozornostjo; zakaj prikazen tega Nanija ga je zanimala in mu je povzročala nekakšen instinktiven nemir, kakor da sluti za roznatim, smehljajočim obrazom nekaj nedoločeno neskončnega. Sicer pa ni popolnoma razumel pojasnil svojega prijatelja; zopet je prišla nadenj ona potrtost, ki se ga je bila polotila takoj, ko je prvič stopil v to novo okolico, v kateri so nenadejane slike podirle vsako njegovo pričakovanje.

Ali monsijor Nani je opazil mlado dvojico in se je približal zelo ljubeznivo, z iztegnjeno roko.

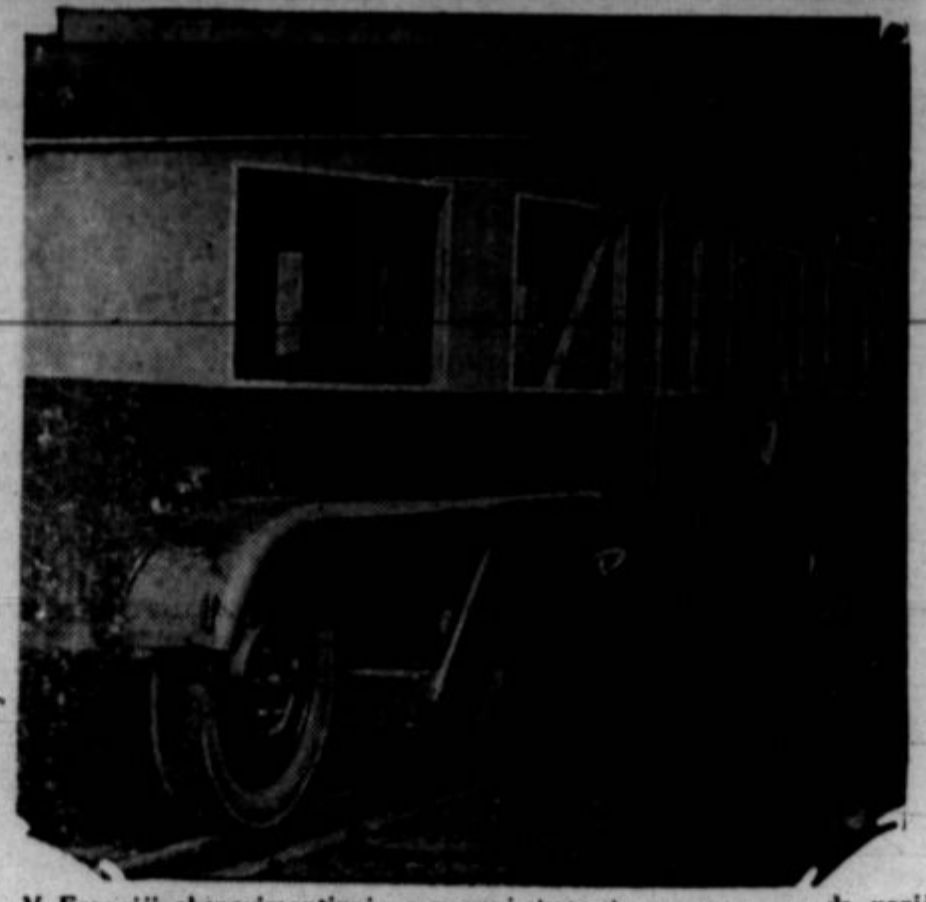
"O, gospod abbe Froment! Veseli me, da Vas zopet vidim. Niti ne vprašam Vas ne, če ste dobro spali, zakaj v Rimu spi človek vedno dobro. — Dober dan, gospod Habert; godi se Vam pač dobro, odkar sem Vas našel pred Berninjevo sveto Terezo, ki ste jo tako občudovali?... Vidim, da se poznata. To je prekrasno. Gospod abbe, izdajam Vam, da se gospod Habert prištevja najstrastnejšim občudovalcem našega mesta, ki Vam pokaže vse, kar je lepega."

(Dajje prihodnjič.)

Zbori JSZ. niso zabava, niti se na njih ne zbirajo tisti, katerim je le za osebne koristi.

Ako se vam zdi Proletarec vreden, da ga ljudje čitajo, ga jim priporočite.

NOVE VRSTE ŽELEZNIŠKE KARE

V Franciji eksperimentirajo z vagoni, katerih postavitev, da vozijo brez žuma. Kolesa so iz gumija. Običajni ropot vlaka je z izna' bo teh voz odpravljen. Pravijo, da se bodo izkazali ne le bolj komfortni za potnike nego tudi veliko bolj ekonomični za železnice. Razen v Franciji eksperimentirajo z njimi tudi v Philadelphiji.

LEO TROCKIJ JE ZDAJ "BREZ DOMOVINE"

Sovjetska vlada je 22. februarja 1932 publicirala dekret, v katerem pravi, da je L. Trockija in njegovo ženo izključila iz državljanstva sovjetske Unije in da se ne sme nikdar več vrniti v Rusijo. Enaka usoda je doletela 36 drugih ruskih revolucionarjev, ki žive v prisilnem ali pa prostovoljnem izgnanstvu. Razen Tro-

ckega so vsi drugi večinoma socialisti.

Nihče nima za ustanovitev in oblikovanje sovjetske Unije večjih zaslug kakor Leon Trocki. On je bil tudi graditelj rdeče armade. Ker pa je Trocki človek močne osebnosti, ki ne sprejema ukazov, ga je v tekmi za oblast izpodrinila struja sedanjega diktatorja Stalina in ga proglasila za "kontrarevolucionarja". Trocki živi v pregnanstvu

na nekem izoliranem kraju v Turčiji. Na ljubo sovjetski vladi ga mora turška oblast vedno stražiti, "da ne pobegne". Trocki bi šel rad iz te puščobe kam v Nemčijo, Anglijo ali v Češkoslovaško, toda vse te vlade se ga branijo sprejeti, ker

LEO TROCKIJ.

se boje zamere — v Moskvi! Pred dnevi so poročali, da je dobil dovoljenje od češke vlade, da sme priti v svrhu zdravljenja na Češko, toda je dovoljenje pozneje preklcala.

Ako bi živel Lenin še sedaj kakor Trocki, kdo ve, če bi ga novi diktatorji istotako že ne proglasili za "kontrarevolucionarja"!

Leon Trocki je v prognanstvu spisal svoj životopis in zgodovino o ruski revoluciji. To veliko in važno delo je prevedeno tudi v angleščino in istotako knjiga o njegovem življenju.

Ženstvo v preteklosti in sedanjosti

Po raznih virih priredila Anna P. Krasna

(Nadaljevanje.)

Ta Katarina ni bila edina "spreobrnjenka", ki je bila že kot paganka odlično krepostna in postena ženska. Veliko je število inteligentnih žen in deklet, katerim se je zagabilo razuzdano življenje propadajočega Rima, pa so se mu umaknile s prestopom v krščansko vero. Sv. Marcela, Pavla, Fabiola in druge so postavile temelj ustanovam, iz katerih je cerkev potem vedno črpala velike dohodke. Naveličane brezsmiselnega veseljačenja in degradiranega življenja med svojo družbo, so si ustanovile nekak samostan, kjer so lahko živele mirno in skromno življenje. Če je katera želela ostati v takem zavetišču za vse svoje življenje je lahko ostala; prisiljena ni bila. Zaobljube so vpeljali šele brezdolnega in pustolovskega življenja željni razni "bratje", ko so uvideli, da bo nova ustanova zelo koristna cerkvi. Potrebne so postale zaobljube in druge ostre zapovedi tudi zaradi skandalov, ki se jih je čisto uganjalo po samostanih. Iz starih zapiskov, iz pisem, ki so jih ustanoviteljice pisale svojim sorodnikom in prijateljicam, je razvidno, da je bil namen pri ustanovitvi ženskega samostana dober. Premožne, učene "spreobrnjenke" so se hotele posvetiti popolnoma novi religiji in dobroti, kakaj, kakor danes, tako je bilo tudi v tistem času — a eni strani kupe bogastva, na drugi pa nepopisna revščina. Sv. Jeronim je bil tem ženskam nekak učitelj, a iz njegovih lastnih pisem je razvidno, da so bile najbrž učenke njegove učiteljice. Vešče so bile hebrejščine, grščine, latinščine in dobro so bile seznanjene z modroslovjem grških in drugih modrijanov. Svojo intelektualnost so porabile v prid nove vere in ji postavile tako trden temelj, da se ni bilo bati ponovnih porazov od strani "nevernikov". Te ženske so zadobile med ljudstvom tak sloves zaradi svojega krepostnega življenja in svoje dobroti da se je pogreba nekaterih od njih udeležilo na tisoče ljudi. To pa je obenem bila fina propaganda za krščanstvo.

S tem, da je cerkev proglasila nekatere najagilnejše delavke zanjo svetnicam, ni nikakor zadostila krivicam, ki jih je vršila nad ženstvom. Ženstvo in ne sv. Peter, je bilo v vseh časih skala na katero so zidali propagatorji krščanstva svoje cerkve, samostane in druge ustanove! Še danes se cerkev zaveda, da stoji na tej skali in trepeče ob misli, da bi se ta skala pričela majati v svojih temeljih. Zmirom so se tega bali cerkveni dobojstveniki, saj je celo sv. Solica prišla nazaj v Rim zgolj, ker je to želela ženska—vplivna, talentirana in izredno učena sv. Katarina Sijenska, ki se je zanimala prav tako za politiko, kakor za eklesiastiko. Morala je biti nekakšna levičarka, saj je zapisano, da je navadno povedala papežem, škofom, kraljem in drugim politikom svojih časov v obraz neljube resnice. Bila pa je prevplivna, da bi se cerkev drznila opomniti jo na njeno žensko infernarnost, zato ji je raje pokadila z dišečim kadilom. Saj je njeno politično delovanje koristilo cerkvi sami in to je bilo po naziranjih cerkvenih očetov valevredno. Izven cerkve pa se seveda ženska ni smela brigati za take stvari, če se je, je bila zaznamovana s copernico in prej ali slej jo je doletela usoda copernic javno na gmadi ali pa na kak taje način.

Veliko božjih svetnic je zaznamovanih v knjigah zgodovine, ne kot svetnic, pač kot žensk, ki so s svojo intelektualnostjo, vplivnostjo in s svojim premoženjem pomogle krščanstvu do moči in razmaha. Te "svetnice" je cerkev praktično porabila v svojo korist tudi po njih smrti. Povzdignila jih je nad navadne ženske, ker se je zavedala resničnosti prastarega reka, da beseda le miče, a zglede pa vleče. "Bodite pobožne ženske", je opominjala cerkev, "in približajte se veličini teh, ki smo jih postavili na pedestal." In ženske so hitele v samostane, so zapuščale cerkvi bogastva, so delale zanjo neumorno. Preproste, nevedne ženske iz ljudstva pa so žarele vnetosti, ko so poslušale pridige in zgodbe o velikih svetnicah, in so se z veliko pobožnostjo skušale približati vsaj najnižji stopnjici, ki je

vodila na pedestal, kjer so stale v božji glorijski svetnici, simboli, katere je povzdignila cerkev, ne zato, ker so bile ženske, ampak, ker se je zavedala, da potrebuje v svojih vrstah ženstvo iz vseh slojev. Krščanstvo je imelo velike izkušnje v tem oziru in jih je znalo uporabiti. Intelektualke, "spreobrnjenke" so ji takorekoč izsolale prve propagatorje, ki jih danes poznamo pod naslovi raznih svetnikov, učencev, apostolov itd., ustanovljale so samostane, ki so bili od svojega početka cerkvi zlat vir dohodkov, vleklo so za seboj sentiment nevednega ženstva in to je pomenilo mnogo. Pobožna nevedna žena iz ljudstva je navadno skrbno vzgajala svoje deca v duhu vere in s tem je bil obstoj krščanstva zagotovljen. Tisoči in tisoči "bratov" so zdaj lahko brez skrbi uganjali neumnosti po "svetih" klostrih in samostanih, duhovščina je lahko pridigala in grozila s peklo vsem nevernikom in pa grešnikom, ki bi se ne pokorili zapovedim cerkve. Lahko je pričela širiti svojo moč z mečem v roki, saj je stala na skali, ki je postala neomajna; KRŠČANSKA MATI JE PRED NJO GLADILA VSA NJENA POTA K USPEHU!

(Dalje prihodnjič.)

Članstvu kluba št. 27

Cleveland, O. — Ker bo v petek 1. aprila važna konferenca glede akcije za brezposelnost, se bo redna klubova seja vršila v petek 8. aprila. Tajnik.

SODRUGOM IN SIMPATICARJEM V BARBERTONU IN OKOLICI

Seja kluba št. 232 JSZ. se vrša sako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodrugi, prijatelji, se redno na sejo in pridobivajo klubu novih članov, da na ta način ustvarimo rdečo postojanko J. S. Z. Somljenjke vabimo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej deželi edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katerim si delavstvo lahko pribori boljše bodočnost in končno osvoboditev iz mornostne sužnosti.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2009 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1282.

Prisna in skrbna domača jedila. Cene zmerni. Postrožila točna.

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij

APRIL

- DETROIT, MICH. — Večerinke pev. zbora "Svoboda" v soboto 2. aprila v W. of W. dvorani, Victor Ave., Highland Park.
- CLEVELAND, O. — Pevski zbor "Delavec", odsek kluba št. 28 JSZ., priredi koncert v nedeljo 3. aprila v Slov. delavski dvorani.
- OGLESBY, ILL. — Dve igri in veselic kluba št. 3 JSZ. v nedeljo 10. aprila ob 7.30 zvečer v Moose dvorani.
- BARBERTON, O. — Veselico s igro priredi klub št. 232 JSZ. v soboto večer 16. aprila v dvorani dr. "Domovina".
- BLAINE, O. — Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice v nedeljo 17. aprila v A. Matosovih prostorih.
- WEST PARK, O. — Veselico s koncertnim programom priredi klub št. 6 JSZ. v nedeljo večer 17. aprila v Jugosl. del. domu.
- CHICAGO, ILL. — V nedeljo 24. aprila koncert "Sava" v dvorani SNPJ.
- BRIDGEPORT, O. — Prvomajska proslava kluba št. 11 JSZ. v soboto večer 30. aprila v dvorani na Boydville.
- CONEMAUGH, PA. — Prvomajska proslava kluba št. 5 JSZ. v soboto večer 30. aprila v Slov. domu na Franklino.
- MAJ.
- MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 1. maja dopolne zborovanje illinoiske-wisconsinke konference JSZ.
- MILWAUKEE, WIS. — Prvomajska proslava kluba št. 37 JSZ. v nedeljo 1. maja v S. S. Tara dvorani.
- CLEVELAND, O. — Dne 1. maja prvomajska slavnost v Slov. nar. domu.
- WAUKEGAN, ILL. — Prvomajska proslava kluba št. 45 JSZ. v Slov. nar. domu.
- DETROIT, MICH. — Vaudevilska in koncertna priredba v nedeljo 8. maja pod avspiciji soc. klubov in "Svobode" v Slov. del. domu.
- MILWAUKEE, WIS. — Deveti redni zbor JSZ. 28-29. maja.
- AVGUST.
- CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ. in odsekov v nedeljo 7. avgusta na Močlinikarjevi farmi.

VOLILCI V PETEM WARDU

GLASUJTE ZA SOCIALISTIČNE KANDIDATE NA VOLILNI DAN!

Wm. H. Tesch

— ZA —

ALDERMANA V PETEM WARDU

H. G. Tucker

— ZA —

SUPERVIZORJA V PETEM WARDU

Delavci in delavke, združite se pri volilni žari! Oddajte svoje glasove dne 5. aprila socialističnim kandidatom od prvega do zadnjega.

Authorized and to be paid for by Oscar L. Eckert, Sr. Co., 1810 S. 20th St., Milwaukee, Wis.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

CANKARJEVE IN DRUGE KNJIGE

Pišite po cenik PROLETAREC

Aktivnosti kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Klub št. 1 bosta na IX. rednem zboru JSZ. v Milwaukeeju zastopala Vinko Ločniškar in John Olip. Ker ima klub nad sto dobrostoječih članov, je upravičen do dveh delegatov. Za zastopništvo pevskega zbora "Sava", kateri je včlanjena v Prosvetni matiči, je bila izvoljena Alice Artach.

Na konferenco JSZ. dne 1. maja v Milwaukeeju sta od kluba št. 1 delegirana Frank Alesh in Chas. Pogorelec.

Klub je naročil 500 izvodov prvomajske številke "Proletarca", ob enem pa je prispeval "Proletarcu" v podporo blizu dve sto dolarjev. V program knjižice soc. stranke, ki izide ob priliki njene konvencije v Milwaukeeju, da oglasit tudi naš klub. Naročil je par tisoč izvodov agitacijskih letakov v angleškem jeziku, katere razdele med delavstvo člani in članice mladinskega odseka.

Klub št. 1 prične z volilno kampanjo takoj, bodisi na sejah, na priredbah, in z razpečevanjem literature.

Koncert klubovega pevskega zbora "Sava" se vrši v nedeljo 24. aprila v dvorani SNPJ. Povabljen bo tudi dober angleški govornik.

Po klubovi seji dne 25. marca je imel Joško Oven govor o vprašanju, kaj je diktatura, in ali bo v prehodu iz kapitalizma v socializem diktatura potrebna.

Na njegova izvajanja bo odgovarjal na prihodnji seji 22. aprila s. Ivan Molek.

Klub št. 1 sodeluje v pripra-

vah za aranžiranje velike skupne prvomajske proslave v Ashland avditoriju.—P. O.

Federacijina prireditve

Čikaška Federacija SNPJ. je imela v nedeljo 27. marca prireditve v pomoč nepotrebnejšim brezposelnim članom z zanimivim, dobro izvajanim sporredom.

Igralci in igralka kluba št. 1 so vprizorili v angleščini igro "Daily Bread" in v slovenščini I. Molekovo "Med brati". Mešan zbor "Sava" je zapel pod vodstvom J. Muhe tri pesmi.

Govornika sta bila Fr. Zaitz v slovenskem in Roy Burt v angleškem jeziku. Rudolf Steiner je podal par selekcij na citre. Pesem "Klic iz teme" je deklamiral Agnes Zvokel, učenka "Pioneerjeve" slovenske šole. Program je vodil D. J. Lotrich.

Trije vaški svetniki obiščejo 10. aprila Waukegan

Igra "Trije vaški svetniki", katero na starokrajskih odrih zaporedoma ponavljajo in je bila z uspehom vprizorjena že na več tukajšnjih odrih, bo predstavljena občinstvu v Waukeganu in North Chicago v nedeljo 10. aprila v Slov. nar. domu. Predstava se prične ob 3. popoldne. To igro vprizori pod pokroviteljstvom kulturnih odsekov Slov. nar. doma dramski odsek kluba št. 1. Nastopi isto oboje kakor na zadnji predstavi v Chicagu. Po igri bo plesna zabava.

Agitirajte za razširjenje "Proletarca".

Spet v Clevelandu

Cleveland, O. — Tu sem se mudil precej časa na agitaciji lansko jesen. Ob enem sem v "Proletarca" poročal, kakšen vtis je napravila name "metropola". Bil sem vedno mišljenja, da je vse podvrženo kritiki in da je vsaka stvar dostopna izboljšavanju—celo list, ki izhaja pod imenom "Ameriška Domovina". Izprevidel pa sem, da temu ni tako, kajti Pirčev dnevnik mi je po mojem odhodu posvetil uredniški članek, kjer pravi, da se od obiskovalcev metropole pričakuje le hvale, ne pa kritike. Drugi, modreje Pirč, ki prihajajo sem, Cleveland pohvalno omenjajo, le ta nesrečni neki Vičić se obreguje ob naše cerkve, naše šole, naše narodne ustanove, naše liste in naša posojila. Celoto mi podtikuje, da sem napadal slovenske trgovce.

Po pravici rečeno, meni ni prav nič žal radi tega. Ne drugod, ne v Clevelandu, ne hodom in nisem hodil okrog z zavazanimi očmi. Gledam, da vidim. In poročam, kar vidim. Resnico.

Lahko mi verjamete, da bi včasih rad šel okrog ne da bi videl. In ne da bi mi deloval vonj. Kajti duh, ki sta ga ustvarila s svojo "narodno" in "politično" vzgojo gospoda Pirč ter Grill, je zelo neprijeten.

Razumen boj, ki se dogaja v volilnih kampanjah med kandidati republikanske in demokratske stranke. Oboji apelirajo na ignoranco volilcev. Laskajo se jim in pripravljani so povzdigniti vsak narod do viška, ker jim je za glasove. Kandidatje se klestijo in obljubejo—pomesti korupcijo. A podpira jih v agitaciji — korupcija! Obljubejuje službe, kar ne pomeni nič drugega, kot to, da če dobi Janez Porenta delo pometača, ga je valed njegova izgubil Primož Koren.

Najbolj čudno se mi zdi v Clevelandu to, da oba dnevnika zakrivata svojo okuževalno politiko z "narodno kulturo". To, kar sta pisala drug zoper drugega v prošlih županskih volitvah, je preplidko in preneumno celo za najzakotnejše angleške liste, za Slovence v "metropoli" pa je po njunem mnenju "vse dobro".

Oba dnevnika sta vzela na piko socialiste, oba v preračunem namenu, da jih diskreditirata. "A. D." z dne 21. marca piše na 3. strani pod naslovom "Se vzame na znanje", da so bili po volitvah dolžni zahvale socialistom, "ker se jim je povedalo, da so tudi socialisti glasovali za Millerja." Ampak, če socialisti zahvale nočejo, in če niso glasovali za demokrate, dobro, dragi rojaki demokratje, pa drugič tudi vam ni treba glasovati za socialiste. . . . Kakor da demokratje, karkoli to je, — kdaj glasujejo za socialiste!

Socialisti nikdar ne apelirajo na volilce, da naj glasujejo za socialistične kandidate KOT DEMOKRATJE ALI REPUBLIKANCI. Kajti kdor misli, da je demokrat ali republikanec, ne bo v NOBENIH OKOLŠČINAH ODDAL SVOJEGA GLASU NAŠIM KANDIDATOM. In istotako je res, da SOCIALIST NE BO NIKDAR GLASOVAL ZA KANDIDATE STRANK, KI JU LASTUJE AMERIŠKI KAPITALIZEM.

Slovenski clevelandski političar Vehovec je javno konstatiral, da Vatro Grill in L. Pirč med sabo priznavata, da blufata volilce. To je sicer povedal po ovinku le proti Grillu, a pameten čitatelj je razumel, da je bilo bistvo Grillove izjave po Vehovčevem sporočilu to: Midva vas blufava, ker hočeva naprej in ker se morava vzdrževati na površju z vašimi glasovi.

Ako je kaj socialistov glasovalo za Millerja ali Morgana, z imeni na dan! Ako je pisal dopis s podpisom "Ok" socialist, naj pride na solnce, da ne bodo trpeli vsled napadanja nekriivi! Socialisti v Clevelandu pa naj se nauče, da je vsako srečavanje z demokrati ali republikanci v kakršnihkoli odnošajih okuženje, ki koncem konca škoduje samo socialistom.—Anton Vičić.

Petnajstletnica "Lira"

Chicago, Ill. — V nedeljo 3. aprila bo obhajal v dvorani SNPJ. slavnost petnajstletnice mešan pevski zbor "Lira". V koncertnem sporedu bo sodelovalo več drugih zborov. Vstopnice so po 50c.

"Lira" je imela v svoji zgodovini že mnogo koncertov, a poslednje čase ni bila toliko aktivna. Pridite, da jo vidite, kako bo zdaj predvajala svoj koncert.—Priatelj petja.

PRIREDBE PODPORNIH IN DRUGIH DRUŠTEV

APRIL.

WAUKEGAN, ILL. — Predstava dram. odseka SNPJ. v nedeljo 10. aprila v Slov. nar. domu. Opomba: Cena objavam v tej rubriki je \$1.00 za cel čas, to je do datuma priredbe. Vabimo sodobna in druga društva, da oglašajo svoje priredbe v tej koloni, katere bo približno v listu vsak teden.

If you want to read unbiased, truthful news and editorials that have the welfare of the public as the first consideration, SUBSCRIBE TO THE MILWAUKEE LEADER The only English Socialist Daily in America 540 W. Juneau Ave. Milwaukee, Wis. SUBSCRIPTION RATES: One year \$6.00—Six months \$3.00—Three Months 1.50

Reports and Comments

Socialists Busy in Michigan

Detroit—Local Socialists are all busy circulating unemployment petitions, preparing for the Forward-International Ball to be held on April 9th at Fort Wayne Hotel and the mass meeting which is planned for May Day. Active co-operation is given by branches 114, 115, and their English Division JSF, and other Language Federations. A new East Side Detroit branch is being formed and will hold its organization meeting early in April.

Flint—Local Genesee County has formed a second branch in Flint and is preparing for an active campaign next election. This is the fastest growing local in Michigan at the present time altho some of the newly formed locals threaten to capture the honor soon.

Bozoye City—A local has been chartered in Charlevoix county with branches at Bozoye City and East Jordan. Rev. H. E. LeRoy, who was active in the labor movement since the days of the old Knights of Labor, is strictly on the job as organizer and promises to make the county the Michigan stronghold of Socialism. Members of the Ottawa Indian tribe, numbering over 7,000 and living near here are very sympathetic toward the Socialist Party and Michigan may soon have a "100% American" local here.

Grand Rapids—Local Kent County has been granted a charter. Organizers report interest very strong here and the chance of having a strong and active local are excellent.

Greenville—The second branch of Local Montcalm County has been organized in Greenville. This is in the heart of the Michigan bean and potato growing section and the farmers are feeling the full weight of the Depression. They are turning to Socialism as the answer to their problems in ever increasing numbers in spite of very active opposition from some of the local newspapers.

Milwaukeeans: Your Help is Needed!

Branch 37 held a special meeting last Thursday evening, March 24. The attendance was large. Only few of our young comrades were present. Most of the meeting was taken up with plans for the campaign, raising funds and other necessary work which has to be done on election day.

Slika razmer

Diamondville, Wyo. — V rovu na Oakley No. 2 je bilo 15. marca odpuščenih 47 premo-garjev, večinoma samci. Zadnje čase je premogovnik obratoval le 2 do 4 dni v tednu.

Delavske razmere so tod v splošnem slabe in brezposelnost velika.

Premogarji so nad razmerami brez moči, ker so v povojnih in medvojnih letih dopustili na vodstvo svoje U. M. W. of A. ljudi kakor je Lewis, ki so organizacijo s svojo taktiko uničili, kjer pa še obstoji, je delavecem le še v finančno breme.

Tu so 12. marca našli zmržnjenega v stanovanju brezposelnega rojaka Antona Glas. Doma je bil iz Rajhenburga na spodnjem Stajerskem. Bil ni v nobenem društvu in brez sredstev. Pokopan je bil na občinske stroške v Kemmererju.

Nauk: če še niste, postanite član podporne organizacije! Agitacija za razne kandidate se polagoma razvija. Delavci, vi nimate kaj iskati med demokrati in republikanci. Pridružite se svoji, socialistični stranki in čitajte delavske liste.—Anton Tratnik.

Anyone who can give his services of the use of his automobile on election day should leave their name and address at our Socialist headquarters in S. S. Turn Hall. We need at least 14 cars and about 50 comrades to work in the lower 5th ward. It is necessary that every comrade make it his duty to remind their friends and wives to go to the polls on election day and vote for our candidates. In the wealthy 18 ward over 80% of the women voted at the primaries while in wards where the majority of the workmen live, only about 30 to 40% of the women cast ballots. If the Socialist wives of Milwaukee would get 90% of the Socialist women voters to vote for our ticket we could sweep the city ticket easily. We have a few days left, so let's get busy at once.

Future meetings of the English Division of branch 37 will be held on the first and third Mondays of the month. Our next meeting will take place Monday, April 4 at comrade Obluck's home. All members should attend without fail and pay their dues regularly so that we will be able to keep our books up to date, also sell tickets for the May Day celebration to be held at S. S. Turn Hall. Our help is also needed on election day. Let's show our older comrades that we too, can put our shoulders to the wheel and do our share to elect our candidates.

The Socialists of Milwaukee will hold a May Day Celebration. A parade and an open air demonstration will be held, all winding up in two large halls in the evening. The admission will be 25c and net proceeds to go to the National Socialist convention fund. All Socialists and sympathizers should support this demonstration whole-heartedly.

The county central committee passed a resolution urging Socialists living in wards where our candidates were eliminated in the primary election to carry on the campaign. Socialist voters in those wards should go to the polls and write in the name on the ballot of their defeated Socialist candidate.

Business leaders and our industrial captains throughout the country are moaning because the defeat of the sales tax. They claim that the passage of the sales tax would be the most equitable way of distributing taxes. Soak the rich is a very perilous, unwise and stupid procedure they claim. Soak the poor, diminish their buying power, lower their already low living conditions, increasing the misery among the unemployed doesn't matter as long as they escape their share of taxation. Our government appropriated billions of dollars to big business interests and not a penny for relief to the unemployed. The presidential election will take place this fall. Let's show our disapproval on the ballot by voting for a candidate of the Socialist Party. Anton Kamniker Jr., Milwaukee, Wis.

Detroit C. L. U. Holds Protest Meeting

On Tuesday, March 22, the Civil Liberties Union held a meeting at McCauley Hall to protest the massacre of workers at the Ford plant. The hall was filled to capacity. Among the prominent speakers were Judge O'Brien and attorney Sucha.

Eugene Mach, one of the participants in the Ford riot, told briefly how it occurred (he was shot three times) and the treatment he and others received at the hospital. They were chained to their beds, treated like criminals and had their finger prints taken.

Joe York, a communist leader, was shot down in cold blood during the massacre. Eating only two sandwiches a day, he declined an invitation to dinner of one of his friends. "No, I don't want to eat a big meal today because tomorrow I won't have that much to give my stomach," he said.

Reverend Adams pointed out the significance of violence and thoughtfulness. As long as the people don't care to use their brains about such matters this era will never prosper. Violence and thoughtless continence can never get one anywhere. But if intelligence and thoughtfulness is used we will. The right of free speech, free press and free assemblage is granted everyone. Why, then, were these men treated in such a manner? Human rights should be considered equally.

At the autopsy held the day after the riot, it was requested to have a physician there as a witness. The coroner informed the physician that he had received instructions from the prosecuting attorney not to let anyone witness the autopsy. Somebody gave the instructions and were carried out.

The abolishing of graft of the present capitalist system would greatly help the laboring class, as graft represents financial interests on the one side and the press on the other.

I was sorry to see none of our young comrades of the English Division 114 present. Many interesting things are said and heard. To the young folks of Detroit my appeal to them is to join our Socialist club, to get acquainted with our work and help carry on the cause for the working class.

Albina Mezgec, Detroit, Mich.

The simple truth is, there has been no overproduction of anything except people too poor to buy.

To broaden your knowledge of the Socialist and Labor movement, read

The New Leader

OFFICIAL ORGAN, S. P.
7 East 15th Street,
NEW YORK CITY, N. Y.
One year \$2, half year \$1,
three months 75c.

Twenty "little blue books" by leading Socialists on twenty phases of socialist thought and action

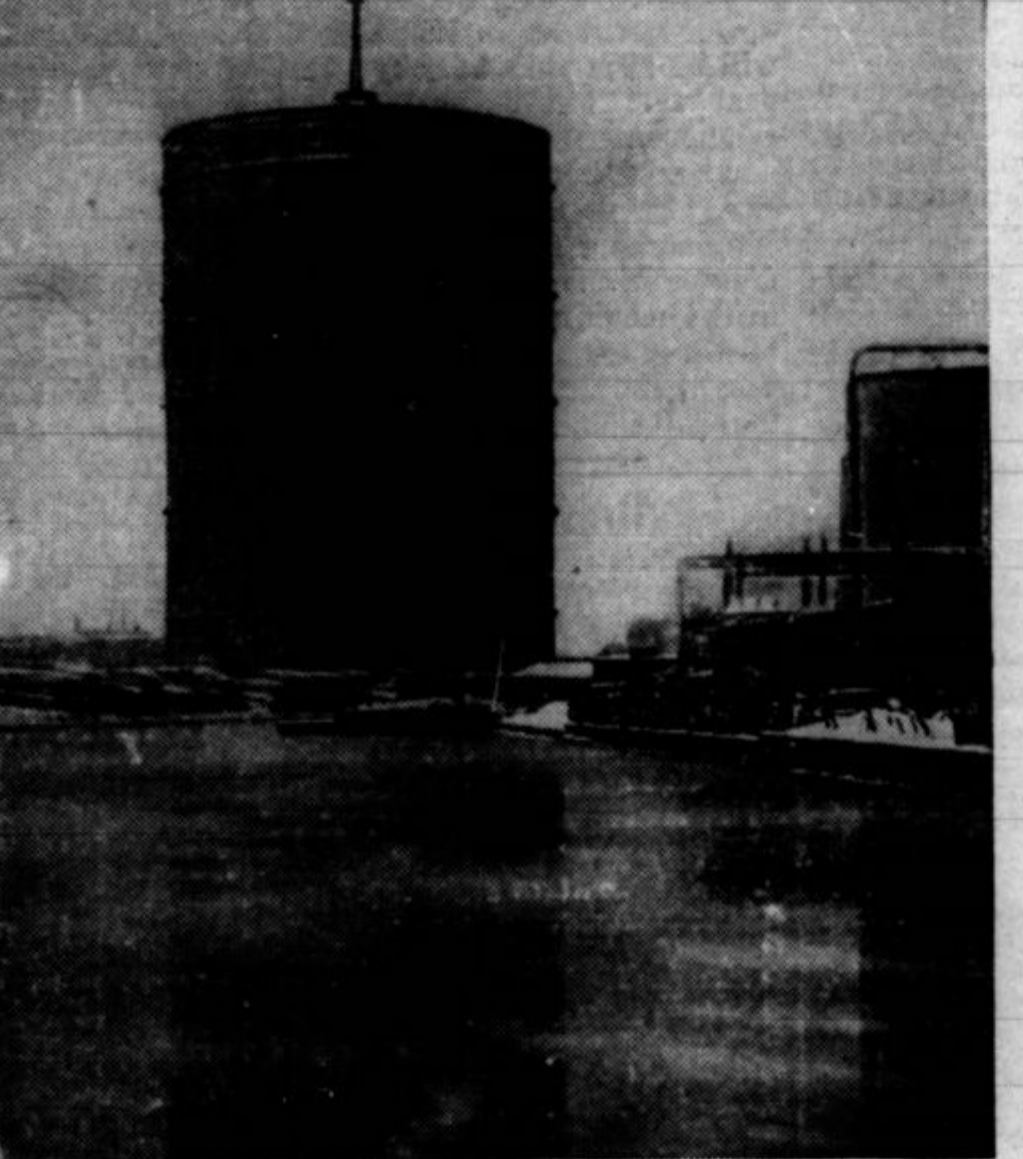
The LITTLE LIBRARY of SOCIALISM

ONLY \$1.00!

- Socialism and the Farmer's Problem..... ALGERNON LEE
- Socialism and Culture..... UPTON SINCLAIR
- Why I Am A Socialist..... HEYWOOD BROWN
- Socialism and the City..... Mayor DANIEL W. HOAN
- Will Socialism End The Evil of War?..... DEVERE ALLEN
- Pioneers of Socialism..... McALISTER COLEMAN
- Incentives Under Socialism..... G. D. H. COLE
- Socialism and the Trade Unions..... JAMES ONEAL
- Current Objections to Socialism Answered..... JOHN M. WORK
- The Socialist Goal..... FRED HENDERSON
- The Betrayal of the Workless..... McALISTER COLEMAN
- Can Socialism Prevail in America?..... JAMES ONEAL
- Forces Making for Socialism..... PAUL BLANSHARD
- Organizing the World for Socialism..... CLARENCE SENIOR
- Socialism and the Individual..... NORMAN THOMAS
- Socialism and Women..... MARION PHILLIPS
- The Practical Accomplishments of Socialism..... MORRIS HILLQUIT and NATHAN FINE
- The Practical Program of Socialism..... HARRY W. LAIDLER
- The Political Philosophy of Socialism..... MORRIS HILLQUIT
- Socialism and Communism..... NORMAN ANGELL

ORDER FROM:
PROLETAREC
(BOOK DEPARTMENT)
3639 W. 26th STREET CHICAGO, ILL.

Izredni dohodki za vas

DIVIDENDE

vsakih 90 dni od "Peoples Gas" delnic

GORNJA SLIKA predstavlja enega izmed sedemnajst ogromnih plinskih rezervorjev, ki jih lastuje Peoples Gas Light and Coke družba. V njih se hrani plin, ki ga rabijo čikaške tovarne in domovi. Zgorajšnji drži 20,000,000 kubičnih čevljev plina. Naša družba s svojimi 900,000 odjemalci je ena največjih plinskih družb na svetu.

sečne obroke zakar prejimate 5% obresti na vplačila.

Mičen dohodek

Peoples Gas delnice vam nosijo \$8 letno, tekoča nizka tržna cena pa vam prinese celo nad 8%. V letu 1931 so bili čisti dohodki največji v naši zgodovini. Delnice so vpisane na Chicago Stock Exchange in se jih lahko proda vsak čas.

Mesečni hranilni načrt

Naložite svoje prihranke v to dolgo obstoječe in potrebno podjetje—v delnice Peoples Gas Light and Coke družbe. Na delnico plačate \$10 takoj, ostalo na mesečno.

Odločite se zdaj ter kupite delnice tega ogromnega podjetja, ki zalaga Chicago s plinom. Poslužite se kupona in poslali vam bomo vse potrebne informacije o našem podjetju in mesečnem hranilnem načrtu.

UTILITY SECURITIES COMPANY

230 South La Salle Street, Chicago

Utility Securities Company, 230 South La Salle St., Chicago, Ill. Prosim, pošljite mi brez oblagacij informacije kako lahko kupim Peoples Gas delnice po mesečnem hranilnem načrtu. Pošljite mi tudi knjižico z opisom vaše družbe.

Make Your Life Worth Living

We Socialists want the workers and the rest of the people to realize that it is the private ownership of the great industries which enables the few to take for themselves most of the earnings of the masses.

And we want them to realize that the collective ownership and control of the great industries will result in these industries being run for the benefit of all the people, guaranteeing every willing worker of either sex an opportunity to earn a living, abolishing poverty, and substituting brotherhood for class strife and competition.

To lead hitherto bewildered minds into a realization of the truth is the privilege of the Socialist party—and of each and every member and adherent of the Socialist party.

Furthermore, it is the privilege of all enlightened men and women to avail themselves of the opportunity to help in this necessary and joyful work.

For it is truly a joyful task. There may be other lines of effort which are easier, but there is none more pleasurable than leading human beings into the light.

Socialists are mentally emancipated. Their economic emancipation awaits the time when they shall have converted a majority of the people to Socialism. In the meanwhile, they are the happiest people in the world, because they are working for an ideal, while others flounder in both mental and economic servitude.

If there are any Socialists who have been tired and discouraged, recent events should be sufficient to thrill them into activity. If any reader of these lines wants to know how to make his life worth living, let him yield himself to the inspiration of the great cause.

Anyone who lives a life of selfishness is pretty likely to think life is not worth living—and to have rather good ground for thinking it is not worth living, in his own case at least.

But a person who lives an unselfish life, throwing himself with enthusiasm and self-forgetfulness into the timely movement of progress in his own generation, is never in any doubt about life being worth living.

—The Milwaukee Leader.

Anti-Injunction Law

Both Houses of Congress have passed the Norris-LaGuardia anti-injunction bill, the Senate by a vote of 75 to 5 and the House by a vote of 363 to 13. The bill declares the right of workers to organize and bargain collectively to be the public policy of the United States; outlaws the "yellow dog" contract; forbids injunctions prohibiting workers from refusing to work or carrying on strike activities or on the ground that strikers are engaged in an unlawful conspiracy. The injunction power is limited to unlawful acts resulting in "substantial and irreparable" injury and for which there is no remedy at law and defendants in contempt suits are giving a jury trial and a new judge. Some minor alterations have been made by the conference committee of the two Houses but the major provisions are in the main as stated above.

President Green of the A. F. of L. broadcasts his rejoicing over the adoption of the bill and declares that the "one outstanding legal right which this bill clearly and definitely establishes is the right of labor to organize and function in a normal, logical way." We hope that he is correct, but we shall withhold our shouts till after the judges have had their say. We recall that similar rejoicings were heard after the passage of the Clayton Act in 1914 and which was accepted in labor circles as the Magna Charta of the organized workers. In the ensuing years the judges disembodyed it. The overwhelming majorities given the bill in both Houses were given in the year of a Presidential election. The politicians have a "labor record" to quote and only the workers will have to worry about the fate of the bill before the high executioners of the federal bench in the coming years.—The New Leader.

Cashing In On A Tragedy

To read the tabloids and even some of the regular papers of recent days one would think that there was nothing in the world but the Lindbergh kidnaping case. What will a future historian in happier days think of us? He will learn that in our acquisitive society kidnaping has become an industry; that not even the country's "most famous baby" was safe in his parents' home; that the desperately anxious parents felt obliged to turn to the organized underworld for help and to promise immunity to the kidnapers; that newspapers and radios fairly bathed themselves and their public in an indecent bath of sentimentalism which concealed their exploitation of the Lindberghs' grief. George Washington really ought to see what the country is like on the 300th anniversary of his birth.

—Norman Thomas.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

The Literary Digest is taking another poll on the prohibition question. While a great majority of the citizens have always been for sane liquor laws the miserable manner in which the law has been enforced has swayed many a voter for repeal of the prohibition act so that the anti-prohibitionists have made remarkable gains during the past two years. Results show that the sentiment is strong for repeal. We have repeatedly said that prohibition is one of the greatest curses that has been passed onto the people of this country. Prohibition gave birth to bootleggers, racketeers and gangsters. Prohibition has made criminals of most all politicians and has caused the people to disregard and disobey laws.

We want to see the 18th amendment repealed because it will restore to the people a right unquestionably individual. However, much as this issue may be at the forefront in the elections this year it is nowhere near as prominent as unemployment. Politicians of the two old parties are going to stress beer and wine to get votes and turn the people from the true issues and the Literary Digest poll is the start of this insidious campaign. We must go to workers and make known the most imperative issues.

We were opposed to the sales tax while it was being deliberated upon in Congress and feel happy that it failed in getting a majority. We explained that the ultimate consumer, in 95% of the purchases the workingman, would foot all sales taxes which means that the workers would pay most all of the sales taxes. Now, while we are on the tax question we might also emphasize that we are opposed to the present system of taxing real estate, personal and incomes because the man who earns a small sum is subject to the same rate as the idle rich having large incomes. Socialists believe in taxing those who can pay most easily and a graduated tax so that the man with the largest incomes will pay the highest taxes. This would enable the poor worker to keep his humble little home amid dull periods.

Encouraging reports on the progress of the Socialist movement in our country are coming to us from every section. Down in West Virginia they have rehabilitated the movement from absolute slumber. Dr. Laidler reports of the earnestness of young people, especially college students, to hear the Socialist message. In the northwest and in California the interest and enthusiasm has never been greater while in Milwaukee, West Allis and Racine, Wisconsin, they are girding for the final municipal elections next week. In Oklahoma and Arkansas new Socialist life has been reborn and Oscar Ameringer's American Guardian is carrying the issue to every worker. Incidentally the American Guardian is becoming more effective for our movement with each succeeding issue.

Our club held its monthly meeting last Friday. A lot of business was transacted. Joseph Oven spoke on the subject of "A Dictatorship". Last Sunday afternoon all three Divisions of the club, the English, Dramatic and Singing Divisions participated in the "Unemployed Program" of the Chicago District Federation of SNPJ, and helped greatly in making the entire affair timely and likeable.

It may be that some of us were possessed with a feeling of loyalty and indebtedness to Mr. Jacob Muha and the singers of Sava for their performance but we just couldn't help but like their presentations last Sunday. Knowing everyone of the singers intimately we just can't help but let them know that their songs were well liked.

A number of young folks from Detroit, Michigan were guests at the Pioneer basketball rally last Saturday, among them several of our young comrades. The rally was unusually well attended and acclaimed the Pioneer players for their ability on the basketball courts.

Amid the cracking of some 6000 banks in the last couple of years the Milwaukee Socialists come out with a plan for a Municipal Bank. Brisbane in his comment in the Chicago Examiner reviews the work of the Socialist administration and sarcastically ridicules our comrades for the idea. At the same time hinting to

big business to beware of the reds shall get them. Under the arrangements if permitted, the entire city of Milwaukee with all its possessions and money raising power shall be security for the depositors. Also, with the arrangements, the entire bonded indebtedness of Milwaukee would disappear within 20 years.

Since interest on debts and bonds eats up a great deal of the tax dollar such an arrangement when completed would mean the ultimate reduction of taxes. And, if we can add to this, the socialization program of the Milwaukee administration, by giving them a clear majority the citizens of Milwaukee have a taxless future before them. Milwaukee is headed in the proper direction. How soon it will reach its goal depends on the people themselves. We especially urge our folks to vote straight Socialist at the elections next Tuesday.

But What About the Wages?

The Wall Street Journal recently gave an enthusiastic description of the management of a steel company, which has effected such economies that it can pay dividends while working at 40 per cent capacity.

But what wages, yearly wages, does this company pay when working at 40 per cent capacity? Provision has been made to take care of capital; but what has been done to take care of labor?

Even on full time, the wages of steel workers are small enough. Are they expected to respond to 40 per cent time with 40 per cent meals? And if grown-ups could accommodate themselves to such a regime, what of their children?

These questions are neither raised nor answered in The Wall Street Journal—nor in any other financial publication. Considering the mess in which we have landed through exclusive devotion to money, might it not be "good business" to make a change, and give a little consideration to the human elements of industry?

Think it over—and every time you have a chance to plunk a ballot for a Socialist, embrace the opportunity.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Branch 1 of Chicago held an interesting meeting last Friday. Comrades John Olip and Vinko Locniskar were elected delegates to the JSF convention. Frank Alesh and Charles Pogorelec were delegated to represent the branch at the conference, both to be held in Milwaukee. At the first, Alice Artach will represent "Sava". The question of dictatorship was outlined by Joseph Oven, but due to the late hour this subject will be continued at the next meeting. Comrade Molek will rebuttle his points and a general discussion will follow. The attendance was very good and included visitors from Detroit.

In Cleveland, singing Society "Delavec" of branch 28 will sponsor a concert and dance Sunday, April 3, at the Slovene Workers Home in Newburgh. This will be their first concert and the program consists of classical and folk songs, solos, duets, quartets and several other numbers. "Zarja" of branch 27 will also sing a few selections. Admission tickets are 50c.

The ladies of lodge Slovenski Dom No. 86 SNPJ, Chicago have taken it upon themselves to give a dance Saturday, April 2, at Aldine Hall, located at 911 Center St. Good music and entertainment is in store for everyone that will attend. The price of admission is only 35c.

A conference for branches and lodges affiliated with the Educational Bureau JSF of Eastern Ohio and W. Va. is scheduled for Sunday, April 17, at the home of A. Matos in Blaine, Ohio. Important pro-

blems of the JSF convention will be discussed and a delegate is to be elected. All branches and lodges within this district are urged to send representatives to this conference which begins at 10 A. M.

In the state of Illinois there will be no Socialist party candidates in the primaries, but they must be nominated by petitions. Approximately 30,000 signatures will be necessary to place them on the ballot. Only those that will stay away from the primaries are eligible to sign the petitions. Your duty as a worker is to reserve your right in order to help the Socialist party place its candidates on the ballot.

Cook county Socialists are busy arranging for their May Day Demonstration. Several trade unions and fraternal organizations have planned to co-operate with the party for this affair. A parade is being planned to Ashland Auditorium where good speakers will address the crowd. Watch for further announcements.

Our comrades in Milwaukee will be kept very busy for the next few weeks making arrangements for the conference and convention to be held their city. They are also active campaigning for Socialist candidates in the coming election. In the meantime they are also hustling for new members to join the branch and to date they have almost 100 members.

Dressed Up

Mrs. Street: "And so your husband has bought a ranch? Have you been out to see it yet?"
Mrs. Car: "Not yet. Still, I know just about how it looks. He says that it has a big mortgage on it!"

"I HATE TO PART WITH THIS BABY, —"

The Old Guard's celebrated "Full Dinner Pail" has been so badly battered by the logic of events that it would be indecent to trot it out in this coming campaign. It was a device that swindled ignorant voters for many years. But the people have undergone a liberal—and very painful—education in the School of Hard Times. We recommend honesty to the reactionary crew. Let their slogan be "The Cash Register!"

High Finance

Don't hoard your money. Spend it. If you have none to spend, find some in your neighbor's old mattress, then put it in circulation, and be a patriot.

Another good way of putting money into circulation is to place it in some sound bank, and let the receiver spend it for court costs and salaries.

If the eight million unemployed would only spend a dollar a day per, it would make eight million dollar-a-day jobs for eight million unemployed.

It's true you can't squeeze blood out of a pumpkin, but it's no trouble for a busted customer to "buy now".

Judging by the number of multi-millionaires who committed suicide of late, it looks as if the victories of Mammon are as self-destructive as those of Mars.

Due to the two-billion-dollar dole to the banks, the stock market is going up. Now if somebody can keep the banks from going in the same direction, all will be lovely.

—The American Guardian.

Tomorrow's Gold Star Mothers

To release for publication gruesome war pictures is "not ethical, not decent and against public policy", says Major General Irving J. Carr, chief of the Army Signal Corps. George Palmer Putnam, New York publisher, wanted to use official scenes in a forthcoming book, "The Horror of It," but the government says no.

"Think of the Gold Star mothers the country sent to France," General Carr is quoted. "Over there they saw the lovely cemeteries in which lie the dead of the A. E. F. Perhaps their boys lie there. Those mothers carried home in their minds beautiful pictures of these well-kept resting places. That is what they should have—we cannot spoil these memories.

"Only those photographs which show the pleasant features of war can be released. This is the official utterance of the War Department."

If the mere publication of war scenes is neither ethical nor decent, what can the general say of the stark horror of war itself? And if it is cruel to disturb the peaceful memories of the Gold Star mothers, is it not more brutal to foster illusions about the "pleasant features of war" among the mothers of today and tomorrow?

Fortunately, organized labor in Europe has been able to collect a vivid portfolio of photographs showing war as it is, and these have been published in a pamphlet called "No More War." A quarter invested in this publication will double the effectiveness of any worker for peace. It can be obtained from Bruno Wagner, Labor Temple, 243 E. 84th St., New York.

Mussolini's Prisons

Oreste Bornelli, a worker from Baricella near Bologna, fled abroad in 1930 owing to constant persecution by the Fascists. That is to say, he had secured a passport at a time when the Fascist government was issuing passports to thousands of unemployed in order to push them off into France in the hope that the infection of unemployment might in this way be removed to the neighboring republic. Bornelli secured work as a mason near Toulouse, where he joined the League for the Rights of Man. But he had a great desire to see his family. Without thinking that there were Fascist emigrants in Toulouse who would certainly denounce him to the Italian police, he decided to return home last year for Christmas. Those who accompanied him to the station noticed that in spite of his joy he was oppressed by a dim foreboding. He was allowed to pass the frontier, but when he reached home he was immediately arrested. Some days later his family received the laconic report that Bornelli had hanged himself in prison and that he was already buried. Several letters established without any possibility of dispute that this worker had been tortured in prison. He was heard to cry out, the blows were heard, the moans of his last death struggle were heard. This was heard from one cell to another. And why should a man hang himself when he was at home? Woe to him who is homesick and has no home! When will the Italians get their home back again?

—Labor and Socialist International.

Free "Juice" at Fort Morgan

Fort Morgan, a thrifty little city of northern Colorado, declared a dividend of one month's free electricity.

The publicly owned power plant is making enough profits in eleven months to pay all needed costs for twelve. Wherefore, having in mind that these are hard times, when every little bit helps, the city council decreed that no one need pay for electricity used in January.

And Fort Morgan makes its current with coal, not from falling water; and it is said to already have one of the lowest rate schedules in the country.

Try to imagine some "great-hearted" unit of the power trust remitting its bills for a month, on the ground that it had made all the money it needed in eleven months of the year! No, on second thought, don't try to imagine it. You couldn't do such a thing without unlawful stimulants; and even then, the strain might be fatal.

—The Milwaukee Leader.

The Task

To reach the workers that are still in darkness and to open their eyes, that is the task; and to this we must give ourselves with all the strength we have, with patience that never fails, and an abiding faith in the ultimate victory.—Eugene V. Debs.